

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ.**

ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
& ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Αριθμ. Πρωτοκ. 964
Ημερομηνία 18-3-2009

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Τίτλος: «Διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών της
Θεσσαλίας»**

Φοιτήτρια: Εξάρχου Δ. Ευαγγελία

Τριμελής συμβουλευτική επιτροπή

Σφουγγάρης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής (Επιβλέπων)

Δαναλάτος Νικόλαος, Καθηγητής

Μαυρομάτης Αθανάσιος, Επίκουρος Καθηγητής

ΒΟΛΟΣ 2009

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 7088/1
Ημερ. Εισ.: 10-04-2009
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΦΠΑΠ
2009
ΕΞΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2.	ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ.....	6
	2.1 Προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα.....	6
	2.1.1 Εθνικοί Δρυμοί.....	7
	2.1.2 Εθνικά Πάρκα.....	11
	2.1.3 Αισθητικά Δάση.....	12
	2.1.4 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης.....	14
	2.1.5 Καταφύγια Άγριας Ζωής.....	16
	2.1.6 Ελεγχόμενες Κυνηγετικές περιοχές.....	17
	2.1.7 Εκτροφεία θηραμάτων.....	17
	2.1.8 Περιοχές Προστασίας της Φύσης.....	17
	2.1.9 Περιοχές Οικοανάπτυξης.....	17
	2.2 Δίκτυο Φύση 2000 (NATURA 2000).....	18
	2.2.1 Στόχοι του Δικτύου «Φύση 2000».....	18
	2.2.2 Δικτύου «Φύση 2000» στην Ευρώπη.....	20
	2.2.3 Οφέλη και κόστος από το Δίκτυο «Φύση» 2000.....	23
	2.2.4 Το Δίκτυο «Φύση 2000» στην Ελλάδα.....	23
	2.2.5 Σημασία του Δικτύου «Φύση 2000» στην Ελλάδα και τη Θεσσαλία.....	25

2.3 Διαχείριση Προστατευόμενων περιοχών.....	25
2.3.1 Δίκτυο Προστατευόμενων περιοχών και Φορείς διαχείρισης.....	25
2.3.2 Προβλήματα των διαχειριστικών αρχών.....	30
2.3.3 Ειδικά προγράμματα για τις προστατευόμενες περιοχές.....	31
3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	32
4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	33
4.1 Περιοχές «ΦΥΣΗ 2000» στη Θεσσαλία.....	33
4.2 Περιγραφή περιοχών «Φύση» 2000 στη Θεσσαλία.....	35
4.3 Κατάλογος σπουδαιότερων πτηνών στις περιοχές NATURA 2000.....	44
4.4 Τύποι Οικοτόπων.....	45
4.4.1 Θαλάσσιοι και παράκτιοι οικοτόποι.....	46
4.4.2 Οικότοποι γλυκών υδάτων.....	48
4.4.3 Φρύγανα και Μακί.....	48
4.4.4 Λιβάδια και Λειμώνες.....	49
4.4.5 Βραχώδεις Οικότοποι.....	50
4.5 Καταφύγια Άγριας Ζωής.....	50
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.....	58

5.1 Προβλήματα του δικτύου NATURA 2000.....	58
5.2 Προβλήματα Καταφυγίων Άγριας Ζωής.....	61
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	63

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ελλάδα, με έκταση 132.000 km², είναι μια μικρή χώρα, η οποία βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων: Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής. Η Ελλάδα διακρίνεται από μεγάλη ποικιλία κλιματικών τύπων που φθάνουν από τον ημίξηρο -ημιορημικό της ΝΑ Κρήτης, μέχρι το ηπειρωτικό της Ροδόπης, με ενδιάμεσους, μια σειρά τύπους μεσογειακού κλίματος. Στη χλωρίδα της μετέχουν μεσογειακά, μεσευρωπαϊκά και ιρανοκασπιακά στοιχεία. Το 70% της χώρας είναι ορεινό. Το γεωλογικό και πετρολογικό υπόθεμα είναι πολύμορφο και παρουσιάζει μεγάλη ποικιλότητα (www.minenv.gr). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ανακήρυξη κάποιων περιοχών, κυρίως ενδαιτημάτων σπάνιας χλωρίδας και πανίδας, ως προστατευόμενων. Με εθνικούς νόμους και προεδρικά διατάγματα, αλλά και με διεθνείς αποφάσεις, συμβάσεις και οδηγίες, ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό ειδών και εκτάσεων προστατεύονται.

Η Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης και των Φυσικών Πόρων (IUCN) ορίζει ως προστατευόμενη περιοχή: «Μια χερσαία και ή θαλάσσια έκταση, αφιερωμένη στην προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας και των φυσικών και συναφών πολιτιστικών πόρων, η οποία υπόκειται σε διαχείριση με νομικά μέσα ή άλλους αποτελεσματικούς τρόπους». Στη χώρα μας ιδρύθηκαν διάφορες κατηγορίες προστατευμένων περιοχών, οι περισσότερες από τις οποίες έχουν ενταχθεί σε ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών, το δίκτυο «NATURA 2000». Το δίκτυο «NATURA 2000» βασίζεται σε δύο Κοινοτικές Οδηγίες, την 92/43/ΕΟΚ η οποία αφορά την προστασία των οικοτόπων και την 79/409/ΕΟΚ η οποία αφορά τα πουλιά. Ο στόχος της πρώτης είναι στην προστασία συγκεκριμένων ενδαιτημάτων, αλλά και ειδών χλωρίδας και πανίδας και βασικό όργανο για την επίτευξη αυτού του σκοπού αποτέλεσε η δημιουργία του δικτύου

προστατευμένων περιοχών, το οποίο θα τεθεί υπό ειδικό καθεστώς διαχείρισης.

Σήμερα έχουν οριστεί 359 περιοχές «NATURA 2000» σε όλη τη χώρα, οι οποίες καλύπτουν συνολικά 23% της χερσαίας επιφάνειας της Ελλάδας, ενώ δεν περιλαμβάνονται οι θαλάσσιες περιοχές. Για παράδειγμα, η Πάρνηθα έχει ενταχθεί στο δίκτυο «NATURA 2000» και αποτελεί σημαντική περιοχή για τα πουλιά (Special Protection Areas - SPAs) ενώ έχει ανακηρυχθεί και τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Στις προστατευόμενες περιοχές της χώρας ανήκουν επίσης τα Αισθητικά Δάση, τα Μνημεία της Φύσης, οι Υγρότοποι Ramsar, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής, τα Εκτροφεία Θηραμάτων, τα Αποθέματα Βιόσφαιρας, τα Βιογενετικά Αποθέματα, οι περιοχές Διεθνούς Κληρονομιάς και περιοχές στις οποίες έχει απονεμηθεί το Ευρωδίπλωμα. ο Ευρωδίπλωμα είναι ένας θεσμός του Συμβουλίου της Ευρώπης που ξεκίνησε το 1965, υιοθετήθηκε επίσημα το 1973 και οι αναθεωρημένοι κανονισμοί του υιοθετήθηκαν το 1991 και το 1998. Το Ευρωδίπλωμα απονέμεται σε περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως περιοχές φυσικής κληρονομιάς ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος και προστατεύονται κατάλληλα. Σε περίπτωση υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος είναι δυνατή η άρση του Ευρωδιπλώματος. Υπεύθυνος φορέας για την απονομή του Ευρωδιπλώματος (www.ekby.gr).

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά σπάνια φυτά και ζώα, καθώς και βιότοποι και τοπία. Για τη διατήρηση της φυσιογνωμίας της χώρας μας, το Υπουργείο Γεωργίας έθεσε υπό προστασία περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον από άποψη άγριας χλωρίδας και πανίδας, υπεδάφους, ατμόσφαιρας, υδάτων και γενικά στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος. Η προστασία του περιβάλλοντος στην χώρα μας ξεκίνησε το 1938 με την ίδρυση του πρώτου Εθνικού Δρυμού Ολύμπου. Το 1970, διευρύνεται η έννοια των προστατευτέων περιοχών και περιλαμβάνει εκτός από τους Εθνικούς Δρυμούς, τα αισθητικά δάση και τα μνημεία της φύσης. Από το έτος 1937 μέχρι σήμερα έχουν κηρυχθεί (www.minagric.gr):

- 10 Εθνικοί Δρυμοί
- 19 Αισθητικά Δάση
- 54 Διατηρητέα μνημεία της φύσης.

2. ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

2.1 Προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, εξαιτίας της γεωγραφική της θέσης, της ποικιλίας των κλιματικών της τύπων, της ορογραφικής της διαμόρφωσης και της ιστορίας της, τα είδη φυτών και ιδιαίτερα δένδρων, παρουσιάζουν πολύ μεγάλη γενετική βιοποικιλότητα, ποικιλότητα ειδών, οικοσυστημάτων και τοπίων. Το 1937 άρχισε να αναγνωρίζει περιοχές με ειδικό οικολογικό ενδιαφέρον (δάση, υγροτόπους κτλ.) και να τις θέτει υπό καθεστώς ειδικής προστασίας. Στο δίκτυο «Natura 2000» έχουν ενταχθεί 238 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας και 110 Ζώνες Ειδικής Προστασίας. Σήμερα, το 23,86% της ελληνικής έκτασης συμπεριλαμβάνεται στο δίκτυο «Natura 2000» (www.gnto.gr).

Ο σκοπός θεσμοθέτησης του δικτύου να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλότητας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών που εφαρμόζεται η συνθήκη. Σήμερα, οι προστατευόμενες περιοχές αποσκοπούν και στην κοινωνική και στην οικονομική ανάπτυξη, προστατεύονται και αποκαθίστανται. Σύμφωνα με την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών, είναι οι ακόλουθες:

- Εθνικοί Δρυμοί
- Εθνικά Πάρκα
- Αισθητικά Δάση
- Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης
- Καταφύγια Άγριας Ζωής
- Ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές

- Εκτροφεία θηραμάτων
- Περιοχές Προστασίας της Φύσης
- Περιοχές Οικοανάπτυξης

Εκτός από την εθνική νομοθεσία, ειδικές υποχρεώσεις για την προστασία της φύσης απορρέουν από σχετικές Διεθνείς Συμβάσεις της οποίες η Ελλάδα έχει κυρώσει. Οι περιοχές αυτές διεθνούς σημασίας είναι:

- Υγρότοποι διεθνούς σημασίας σύμφωνα με τη Σύμβαση Ραμσάρ
- Περιοχές του δικτύου Natura 2000
- Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης
- Βιογενετικά Αποθέματα
- Αποθέματα Βιόσφαιρας
- Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς

Οι προστατευόμενες περιοχές:

- συμβάλλουν στην διατήρηση της βιοποικιλότητας
- αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής
- στηρίζουν την τοπική ανάπτυξη

2.1.1 Εθνικοί δρυμοί

Ο όρος «Εθνικός Δρυμός» αναφέρεται σε περιοχές που έχουν οικολογική σημασία λόγω της ποικιλομορφίας της χλωρίδας και της πανίδας τους, των γεωμορφολογικών σχηματισμών, του υπεδάφους, των νερών και της ατμόσφαιράς τους. Επίσης, στους Εθνικούς Δρυμούς εντάσσονται και οι εκτάσεις με έντονο τον δασικό χαρακτήρα, με ιδιαίτερο οικολογικό και επιστημονικό ενδιαφέρον. Στις μέρες μας έχει αντικατασταθεί ο όρος εθνικό πάρκο" (national park) με τον όρο "εθνικός δρυμός" κι αυτό γιατί θεωρήθηκε ότι οι αξίες της φύσης που έχουν ανάγκη προστασίας βρίσκονται κυρίως στον

ορεινό χώρο, σε απομονωμένες περιοχές. Ο πρώτος εθνικός δρυμός ιδρύθηκε το 1938 στον Όλυμπο. Λίγο αργότερα, έχουμε τον Εθνικό Δρυμό Παρνασσού. Το 1969 έχουμε την «δημιουργία» δύο ακόμη κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών:

- Τα "Αισθητικά Δάση"
- Τα "Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης".

Μέχρι σήμερα έχουν ιδρυθεί και οριοθετηθεί 10 «Εθνικοί Δρυμοί» συνολικής έκτασης 68.732 εκταρίων.

Πίνακας:1 Εθνικοί Δρυμοί της Ελλάδας

Εθνικοί Δρυμοί	Εμβαδόν (εκτάρια)	ΦΕΚ
Εθνικός Δρυμός Πάρνηθας	3.812	155/A/1961
Εθνικός Δρυμός Σουνίου	3.500	80/A/1974
Εθνικός Δρυμός Πίνδου	6.927	120/A/1966
Εθνικός Δρυμός Οίτης	7.210	120/A/1966
Εθνικός Δρυμός Πρεσπών	19.470	19/A/1975
Εθνικός Δρυμός Βίκου – Αώου	12.600	198/A/1973
Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς	4.850	200/A/1962, 33/A/1964
Εθνικός Δρυμός Παρνασσού	3.513	286/A/38, 1/A/1939
Εθνικός Δρυμός Αίνου	2.862	199/A/1962
Εθνικός Δρυμός Ολύμπου	3.988	248/A/1938

Κάθε εθνικός δρυμός αποτελείται:

1. Από τον πυρήνα αυτού και έκτασης όχι μικρότερης των 1.500 εκταρίων, με εξαίρεση τα νησιά, που μπορούν να έχουν μικρότερη έκταση. Στον πυρήνα των εθνικών δρυμών απαγορεύεται:
 - Η ανάμειξη δημόσιων υπηρεσιών ή νομικών προσώπων που έρχονται σε αντίθεση με τους κανόνες του Εθνικού Δρυμού.
 - Η εκμετάλλευση μεταλλείων και λατομείων, η απόληψη ορυκτών προϊόντων και γενικά η εκτέλεση συναφών εργασιών, ή η κατασκευή σχετικών εγκαταστάσεων.
 - Η ανασκαφή, η επιχωμάτωση, η δειγματοληψία και κάθε άλλη ενέργεια που έχει ως σκοπό να βλάψει τις καλλονές του δρυμού.
 - Η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων και αγγελιών, πλην αυτών που εγκρίνονται από τον αρμόδιο Υπουργό.
 - Η βιομηχανική δραστηριότητα.
 - Η εγκατάσταση οικισμών και η κατασκευή οποιουδήποτε έργου, εκτός αυτών που είναι απαραίτητα για την προστασία και λειτουργία του εθνικού δρυμού, όπως δασικά κτίρια, επιστημονικά εργαστήρια, κ.ά.
 - Η κοπή, η εκρίζωση, η καταστροφή φυτικών ειδών και δασικών προϊόντων.
 - Η βόσκηση σε όλη τη διάρκεια του έτους και η κατασκευή κτηνοτροφικών έργων (ποτίστρες, στέγαστρα).
 - Το κυνήγι κάθε ζώου καθώς και η διάσχιση με κυνηγετικό όπλο του εθνικού δρυμού.
 - Το ψάρεμα, σε όλη τη διάρκεια του έτους, σε λίμνες και ορεινά ρέοντα ύδατα.
2. Από την περιφερειακή ζώνη, που μπορεί και να παραλείπεται εφ' όσον επιτυγχάνεται με άλλα μέσα η πλήρης προστασία του πυρήνα του εθνικού δρυμού. Στις περιφερειακές ζώνες των εθνικών δρυμών επιτρέπεται:
 - Η εκτέλεση έργων που αποβλέπουν στην προστασία και στην αύξηση ή μείωση της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

- Η τεχνητή επέμβαση στους γεωμορφολογικούς σχηματισμούς και στις φυσικές καλλονές για καλύτερη εκμετάλλευση από αισθητική και τουριστική άποψη.
- Η ίδρυση εκτροφείου Θηραμάτων και ιχθυοτροφείων για αύξηση της άγριας πανίδας.
- Η ίδρυση δασικών φυτωρίων και δασικών δεντρόκηπων.
- Η κατασκευή του απαραίτητου οδικού δικτύου και των αναγκαίων δασικών κτιριακών εγκαταστάσεων, όπως δασοφυλακεία, πυροφυλάκεια και επιστημονικά εργαστήρια.
- Η κατασκευή θερινών και χειμερινών εγκαταστάσεων, για την εξυπηρέτηση των κατασκηνώσεων, της ορειβασίας, του τουρισμού και του αθλητισμού γενικά.

Εικόνα 1. Θέση των Εθνικών Δρυμών της Ελλάδας.

2.1.2 Εθνικά Πάρκα

Όταν ένα Εθνικό Πάρκο ή ένα μεγάλο τμήμα του καταλαμβάνει θαλάσσια περιοχή, αναφέρεται ως Θαλάσσιο Πάρκο. Οι προστατευόμενες αυτές περιοχές προσφέρουν "καταφύγιο" σε πολλά είδη φυτών και ζώων, που κινδυνεύουν από εξαφάνιση. Όταν το Εθνικό Πάρκο, ή μεγάλο τμήμα του, καταλαμβάνει εκτάσεις δασικού χαρακτήρα μπορεί να χαρακτηρίζεται ως Εθνικός Δρυμός. Ανάλογα, όταν το Εθνικό Πάρκο καταλαμβάνει θαλάσσιες περιοχές μπορεί να χαρακτηριστεί ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο. Τα τελευταία έτη έχουν κηρυχθεί 8 Εθνικά Πάρκα.

Πίνακας:2 Εθνικά Πάρκα στην Ελλάδα

Εθνικά Πάρκα	Εμβαδόν (εκτάρια)	ΦΕΚ
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπου Λίμνης Κερκίνης και της ευρύτερης περιοχής του	-	98/ΤΑΑΠΘ/8-11-06 (ΚΥΑ 42699/19-10-06)
Εθνικό Πάρκο Δαδιάς - Λευκίμμης - Σουφλίου	42.800	911/Δ/13.10.2006
Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων	33470.62	477/Δ/31.5.2006
Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου	-	639/Δ/2005
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων των λιμνών Κορώνειας - Βόλβης και των Μακεδονικών Τεμπών	16.388	248/Δ/2004
Εθνικό Πάρκο Σχινιά - Μαραθώνα Αττικής	1.382	395/Δ/2000
Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου	13.500	906/Δ/1999
Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου	208.713	519/Δ/1992

Βορείων Σποράδων		
------------------	--	--

Υπάρχουν δύο θαλάσσια πάρκα:

1. το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Β. Σποράδων (1992).
2. το Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (1999).

Το 1986 έχουμε την ίδρυση του πρώτου ελληνικού θαλάσσιου πάρκου στις Βόρειες Σποράδες. Το Θαλάσσιο Πάρκο Σποράδων περιλαμβάνει τα νησιά Πιπέρι, Γιούρα, Κυρά-Παναγιά, Σκάντζουρα και Ψαθούρα. Στόχος του είναι η διαφύλαξη της μεσογειακής φώκιας που κινδυνεύει από τον τουρισμό, από την υπερβολική αλιεία και από τη ρύπανση. Στο Θαλάσσιο Πάρκο των Σποράδων φωλιάζει ένας από τους πιο σπάνιους γλάρους του κόσμου, ο Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*). Τα τελευταία χρόνια ανακαλύφθηκαν γύρω στις 25 νέες αποικίες του Αιγαιόγλαρου. Ο ελληνικός πληθυσμός είναι ο μεγαλύτερος του είδους στην Ανατολική Μεσόγειο. Παρόλα αυτά εξακολουθεί να είναι το πιο σπάνιο θαλασσοπούλι της Ελλάδας (www.ornithologiki.gr).

Το 1999 έχουμε την ίδρυση του Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου και περιλαμβάνει τη θαλάσσια και παράκτια έκταση και τις νησίδες του κόλπου του Λαγανά, τα νησιά Στροφάδες και τον υγρότοπο της λίμνης Κεριού. Σκοπός της ίδρυσης του είναι η προστασία του πληθυσμού της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*.

2.1.3 Αισθητικά δάση

Αισθητικά δάση κηρύσσονται δάση ή φυσικά τοπία που έχουν ιδιαίτερη αισθητική, οικολογική και τουριστική σημασία και επιβάλλεται η προστασία της πανίδας, της χλωρίδας και του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους τους. Ο λόγος ύπαρξης των Αισθητικών δασών είναι η ανθρώπινη αναψυχή και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Η βλάστηση, η ομορφιά του τοπίου, η ύπαρξης αξιόλογης χλωρίδας και πανίδας, οι γεωμορφολογικοί σχηματισμοί, τα στάσιμα ή ρέοντα ύδατα προσφέρονται για αναψυχή. Μέσα στα δάση αυτά έχουμε την δυνατότητα να βρούμε σπάνια είδη ή και κάποια είδη που αρχίζουν να εξαφανίζονται. Τα Αισθητικά Δάση περιλαμβάνουν δασικά τοπία

με ιδιαίτερο αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον, που έχουν σκοπό εκτός από την προστασία της φύσης να δώσουν την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει και να απολαύσει το φυσικό περιβάλλον με διάφορες δραστηριότητες αναψυχής. Ως Αισθητικά Δάση έχουν χαρακτηριστεί 19 περιοχές, με συνολική έκταση 33.109 εκτάρια.

Πίνακας 3: Τα 19 Αισθητικά Δάση της Ελλάδας

Αισθητικά Δάση	Εμβαδόν (εκτάρια)	ΦΕΚ
Φοινικόδασος Βάι Λασιθίου	20	170/Α/1973
Δάσος Καισαριανής Αττικής	640	31/Α/1974
Κοιλιάδας Τεμπών Λάρισας	1.762	31/ΤΑ/1974
Αγ. Γεωργίου – Καραϊσκάκη Καρδίτσας	252	31/ΤΑ/1974
Δάσος Πευκιάς Ξυλοκάστρου Κορινθίας	27,5	31/Α/1974
Περιστικό Δάσος Ιωαννίνων	86	306/ΤΑ/1976
Προστατευόμενη περιοχή Λεκανών Απορροής Πανεπιστημίου Πατρών	1.850	99/Α/1974
Δάσος Φαρσάλων Λάρισας	34,5	103/Δ/1977
Δάσος Στενής Εύβοιας	674	108/Δ/1977
Δρυοδάσος Μογγοστού Κορινθίας	520	175/Δ/1977
Δασικό Σύμπλεγμα Όσσας Λάρισας	16..900	175/Δ/1977, 160/Α/1985
Παραλιακό Δάσος Νικοπόλεως Μύτικα Πρέβεζας	66	183/Δ/1977
Δάση Νήσου Σκιάθου Μαγνησίας	3.000	248/Δ/1977

Στενά Νέστου Καβάλας – Ξάνθης	2.380	283/Δ/1977
Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων Αχαΐας	1.750	404/Δ/1977
Περιαστικό δάσος Τιθορέας Φθιώτιδας	200	125/Δ/1979
Δάση Αμυγδαλέων Καβάλας	2.216	606/Δ/1979
Δάσος Λόφων Κάστρου και Αηλιά Τρικάλων	28	609/Δ/1979
Δρυοδάσος Κουρί – Αλμυρού Μαγνησίας	100	99/Α/1980

2.1.4 Διατηρητέα μνημεία της φύσης

Ως Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης κηρύσσονται εκτάσεις, δημόσιες ή μη, που παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον, καθώς και δένδρα ή σπάνια είδη φυτών που έχουν ιδιαίτερη βοτανική, φυτογεωγραφική, αισθητική και ιστορική σημασία. Τα Διατηρητέα μνημεία της φύσης είναι περιοχές δημόσιες ή ιδιωτικές που έχουν φυσικά χαρακτηριστικά μεγάλης οικολογικής αξίας. Έχουν κηρυχθεί 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, με συνολική έκταση 16.840 εκτάρια. Το Απολιθωμένο Δάσος της Λέσβου καταλαμβάνει το 89% της συνολικής έκτασης των Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης. Η συνολική έκταση των Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης αντιστοιχεί στο 0,12 % της συνολικής χερσαίας έκτασης της χώρας, ενώ το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 21,32 εκτάρια.

Πίνακας 4: Ορισμένα από τα 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της Ελλάδας.

Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης	Εμβαδόν (εκτάρια)	ΦΕΚ
Οι δύο Πλάτανοι του Σχολαρίου	-	281/Β/1975
Το κλήμα των Καλαβρύτων	-	738/Β/1975
Το Πεύκο της Νικήτης Χαλκιδικής	-	738/Β/1975
Ο Πλάτανος στον Γεροπλάτανο Χαλκιδικής	-	738/Β/1975
Ο Πλάτανος της Βάβδου	-	738/Β/1975
Ο Πλάτανος του Πausανία στο Αίγιο	-	738/Β/1976
Οι Δώδεκα Βρύσες του Αιγίου	-	738/Β/1976
Οι Πλάτανοι των Κομποτάδων	-	113/Β/1976
Ο Πλάτανος της Άρτας	-	1113/Β/1976
Ο αειθαλής Πλάτανος της Φαιστού	-	590/Β/1977
Οι Πλάτανοι της Βέροιας	-	590/Β/1977
Ο Πλάτανος του Ναυπλίου	-	590/Β/1977
Η Ελιά του Ναυπλίου	-	590/Β/1977
Ο Φοίνικας του Ναυπλίου	-	590/Β/1977
Οι Ίταμοι Κρυονερίου Αργολίδας	-	590/Β/1977
Οι Ελιές της Δημαίνης Αργολίδας	-	590/Β/1977
Οι Ελιές του Αλμυροποτάμου Εύβοιας	-	590/Β/1977
Ο Πλάτανος της Δημητσάνας Αρκαδίας	-	121/Δ/1980
Ο Σφένδαμος του Σιδηροκάστρου Μεσσηνίας	-	121/Δ/1980
Η Ελιά της Καλαμάτας	-	121/Δ/1980

Από τα πιο σημαντικά διατηρητέα μνημεία της φύσης, στο νομό Αρκαδίας, είναι ο Πλάτανος της Δημητσάνας. Τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό είναι το δάσος των Δενδρόκεδρων στην επαρχία Κυνουρίας, πρόκειται για ένα δάσος 740 στρεμμάτων, με μοναδική οικολογική και βοτανική αξία, αφού το συγκεκριμένο είδος δενδρόκεδρου είναι εξαιρετικά σπάνιο.

2.1.5 Καταφύγια Άγριας Ζωής

Ως μόνιμα *Καταφύγια Άγριας Ζωής*, ιδρύονται οι περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να καλύπτονται οι βασικές ανάγκες των θηραμάτων σε ησυχία, τροφή και νερό. Επίσης, τοπικές απαγορεύσεις κυνηγίου, εκτροφεία θηραμάτων και ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές μπορούν να ιδρύονται με στόχο:

- «την προστασία και διάσωση του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας»
- και «την διατήρηση, ανάπτυξη και εκμετάλλευση του θηραματικού πλούτου της χώρας».

Οι περιοχές αυτές συγκροτούν σήμερα ένα δίκτυο προστατευόμενων περιοχών, όπου οι διατάξεις περί θήρας παίζουν έναν σημαντικό ρόλο στην διατήρηση της πανίδας. Ο αριθμός των καταφυγίων και των απαγορεύσεων κυνηγίου καθώς και οι τροποποιήσεις των εκτάσεων και ορίων καθορίζονται από την ετήσια διάταξη θήρας.

Σήμερα έχουν οριστεί περίπου 580 Καταφύγια Άγριας Ζωής σε όλη τη χώρα, με συνολική έκταση λίγο μεγαλύτερη από 860.000 εκτάρια. Στις περιοχές αυτές απαγορεύεται:

- το κυνήγι και η σύλληψη κάθε θηράματος και κάθε είδους άγριας πανίδας,
- η αμμοληψία και η ρύπανση των υδατικών πόρων,
- η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση,
- η ένταξη έκτασης του Καταφυγίου Άγριας Ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.

Όμως επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται να εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία. Επίσης, καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου

των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών τους. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμόδιου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

2.1.6 Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές

Στην Ελλάδα έχουν ιδρυθεί επτά συνολικά Ελεγχόμενες Κυνηγετικές Περιοχές οι οποίες έχουν συνολικά έκταση 107.086 εκτάρια, η οποία αντιστοιχεί στο 0,84 % της συνολικής χερσαίας επιφάνειας της χώρας μας. Το θαλάσσιο τμήμα τους καταλαμβάνει έκταση ίση με 68 εκτάρια.

2.1.7 Εκτροφεία Θηραμάτων

Υπάρχουν συνολικά 21 Κρατικά Εκτροφεία Θηραμάτων τα οποία καταλαμβάνουν συνολική έκταση ίση με 3.603 εκτάρια.

2.1.8 Περιοχές προστασίας της Φύσης

Ως τέτοιες χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατόν να μεταβάλλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων.

2.1.9 Περιοχές Οικοανάπτυξης

Ως τέτοιες χαρακτηρίζονται εκτεταμένες περιοχές που μπορούν να περιλαμβάνουν χώρια ή οικισμούς εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

2.2 ΔΙΚΤΥΟ «ΦΥΣΗ 2000» (Natura 2000)

Η οδηγία 92/43 Ε.Ε. για τους οικοτόπους στοχεύει να συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας μέσα από την διατήρηση των οικοτόπων και της άγριας πανίδας. Εργαλείο αυτής της οδηγίας είναι «το δίκτυο Natura 2000», και διασφαλίζει την προστασία των φυσικών Βιοτόπων και των ειδών “κοινοτικού ενδιαφέροντος”. Η οδηγία για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας και η οδηγία για τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης συνθέτουν το δίκτυο «Natura 2000». Οι περιοχές του δικτύου «ΦΥΣΗ 2000» περιλαμβάνουν οικοτόπους και είδη Κοινοτικού_ενδιαφέροντος. Πάνω από 12.000 τοποθεσίες αποτελούν τμήμα αυτού του δικτύου, που καλύπτει το 13% του εδάφους της ΕΕ. Τριάντα τέσσερις περιοχές αναμένεται να προταθούν από την Κυβέρνηση για το «Natura 2000». Οι περιοχές «ΦΥΣΗ 2000» σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τόπους υψηλής αξίας σε ότι αφορά τη βιοποικιλότητα. Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει περιοχές με σημαντική βιοποικιλότητα, αλλά δεν έχουν μοναδική παρουσία σε επίπεδο Ελλάδας και η τρίτη κατηγορία έχει περιοχές οι οποίες θεωρούνται σημαντικές αλλά δεν έχουμε επαρκή τεκμηρίωση για την προτεραιότητα τους.

2.2.1 Στόχοι του έργου «Φύση 2000»

Στόχος του έργου «Φύση 2000» είναι να συντελέσει στο συντονισμό μεταξύ των εθνικών, κοινοτικών και τοπικών δράσεων για τη διατήρηση της φύσης και την οργάνωση και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Οι δράσεις ενός περιφερειακού σχεδιασμού για τις περιοχές «Φύση 2000» θα πρέπει να εστιάζουν στους τομείς που έχουν επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον και είναι η γεωργία, δασοπονία, αλιεία, η παραγωγή και η χρήση της ενέργειας, βιομηχανία, μεταφορές και τουρισμός, και επιπρόσθετα στις διορθωτικές και περιφερειακές πολιτικές, τον χωροταξικό σχεδιασμό, στις πολιτικές υπαίθρου, στη διαχείριση των νερών και εδαφών καθώς και το πολεοδομικό σχεδιασμό. Οι ειδικότεροι στόχοι του έργου «Φύση 2000» είναι:

- Συγκέντρωση στοιχείων για την μέχρι τώρα διαχείριση των περιοχών, καταγραφή προγραμμάτων που αφορούν τις περιοχές, της νομοθεσίας που αφορά τις περιοχές αυτές, καθώς και των διεθνών και Κοινοτικών υποχρεώσεων.
- Διαγνωστική έκθεση για τις περιοχές του δικτύου «Φύση 2000» στη περιφέρεια Θεσσαλίας και ανάδειξη-εξειδίκευση αναγκαίων παρεμβάσεων.
- Πληροφόρηση και υποστήριξη των κατοίκων των περιοχών καθώς και τμημάτων του αστικού πληθυσμού για τις περιοχές «Φύση 2000».
- Υποστήριξη για την οργάνωση Περιφερειακού και Τοπικών φορέων για τη διαχείριση και την ανάδειξη των περιοχών «Φύση 2000».
- Δυνατότητες δικτύωσης της ομάδας έργου με άλλες περιοχές του δικτύου «Φύση 2000» σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Το δίκτυο «Natura 2000» περιλαμβάνει:

- Τις **Ειδικές Ζώνες Προστασίας** (Special Protection Areas, SPAs) που δημιουργούνται σε κατάλληλες περιοχές ώστε να διασφαλισθεί η διατήρηση των πουλιών, όπως επίσης και των μεταναστευτικών πουλιών που διαχειμάζουν σε διάφορες περιοχές και ιδίως στις περιοχές εκείνες που έχουν αναγνωριστεί ως περιοχές διεθνούς σημασίας, δηλαδή οι υγρότοποι που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Ραμσάρ και

- Τις **Ειδικές Ζώνες Διατήρησης** (Special Areas of Conservation, SACs) τις περιοχές δηλαδή που φιλοξενούν τους τύπους φυσικών οικοτόπων και τους οικοτόπους των ειδών έτσι όπως σχεδιάστηκαν από την οδηγία για τους οικοτόπους.

2.2.2 Δίκτυο «Φύση 2000» στην Ευρώπη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση επιδιώκει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Γι' αυτό δημιουργήθηκε ένα οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας, το «Natura 2000». Το Δίκτυο «Natura 2000» αποτελεί ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο στο οποίο μέσα βρίσκονται διάφοροι οικότοποι με ευρωπαϊκό ενδιαφέρον. Το δίκτυο αυτό αποτελείται από «ειδικές ζώνες διατήρησης» καθώς και από «ζώνες ειδικής προστασίας» για τη διατήρηση των αγρίων πτηνών. Το 1979 εκδόθηκε η οδηγία για τα πτηνά (79/409) και αποβλέπει στη μακροπρόθεσμη προστασία και διαχείριση όλων των ειδών ορνιθοπανίδας που ζουν σε άγρια κατάσταση στην κοινοτική επικράτεια. Τα κράτη μέλη έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν την προστασία όλων αυτών των ειδών, και ειδικά των αποδημητικών, και οφείλουν να διαφυλάσσουν τα διάφορα φυσικά ενδιαιτήματα, που αποτελούν το περιβάλλον διαβίωσης των άγριων πτηνών. Τα κράτη μέλη οφείλουν να χαρακτηρίσουν ως "ζώνες ειδικής προστασίας" τις πλέον ενδεδειγμένες περιοχές. Σε τέτοια ειδικά μέτρα έχουν ενταχθεί και πολύ γνωστά πτηνά όπως ο πελαργός, ο γερανός και ο γύπας. Έχουν ήδη χαρακτηριστεί ως ζώνες ειδικής προστασίας περισσότερες από 1600 περιοχές, με συνολική έκταση 100.000 χλμ².

Η επόμενη οδηγία που ψηφίσθηκε είναι αυτή για τα ενδιαιτήματα (92/43), η οποία είναι ένα κοινό πλαίσιο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η οδηγία αυτή, που εκδόθηκε το 1992, είναι το πρώτο κοινοτικό νομοθέτημα που υποστηρίζει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και καθιερώνει την διατήρηση των ενδιαιτημάτων και των ειδών που έχουν χαρακτηριστεί ως κοινοτικού ενδιαφέροντος. Κάθε κράτος μέλος έχει στην επικράτεια του την ευθύνη να εντοπίσει και στη συνέχεια να χαρακτηρίσει ως "ειδικές ζώνες διατήρησης" τις περιοχές εκείνες που κρίνονται σημαντικές για την προστασία των ενδιαιτημάτων.

Το σύνολο των περιοχών που θα χαρακτηριστούν από τα κράτη μέλη ως ειδικές ζώνες διατήρησης θα αποτελέσουν το ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών, το δίκτυο "Φύση 2000". Στο δίκτυο εντάσσονται όλες οι ζώνες ειδικής προστασίας της οδηγίας για τα πτηνά. Κάθε κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα επιλογής των μηχανισμών που θα χρησιμοποιήσει στην επικράτεια του για να συμμετάσχει στην κοινή αυτή προσπάθεια. Η

Επιτροπή, μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία του δικτύου και έχει σαν σκοπό την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί από κοινού. Η Ε.Ε. επιδιώκει να προστατεύσει τα είδη άγριας ζωής και τους φυσικούς βιότοπους τους. Τα εργαλεία με τα οποία η Ε.Ε επιδιώκει τη διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι:

- **Το «Natura 2000»** - ένα δίκτυο τοποθεσιών που καλύπτουν το 13% της συνολικής έκτασης της Ε.Ε., στις οποίες προβλέπεται η διαχείριση των βιοτόπων σύμφωνα με τις φυσικές τους αξίες.
- **Το Έκτο Κοινοτικό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον "Περιβάλλον 2010: το μέλλον μας, η επιλογή μας"** - ένα δεκαετές πρόγραμμα που αφορά την αλλαγή του κλίματος, τη φύση και την άγρια πανίδα, το περιβάλλον και την υγεία, καθώς και τη χρήση των φυσικών πόρων.
- **Το Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου** - ένα σύστημα που καταγράφει τις συνεχόμενες περιβαλλοντικές βελτιώσεις στις ευρωπαϊκές χώρες.

Σήμερα συμπεριλαμβάνονται, στο δίκτυο «Natura 2000» περίπου 200 βιότοποι, 200 ζώα, περισσότερα από 500 είδη φυτών, που έχουν καταγραφεί στο πλαίσιο αυτού του νόμου και που απαιτείται η προστασία τους, και 255 τύποι οικοτόπων. Σήμερα το δίκτυο καλύπτει έκταση 63,7 εκατομμυρίων εκταρίων, συμπεριλαμβανομένης και σημαντικής θαλάσσιας έκτασης 7,7 εκατομμυρίων εκταρίων, ενώ η έκταση του δικτύου στην ξηρά (περίπου 56 εκατομμύρια εκτάρια) αντιπροσωπεύει κατά προσέγγιση 17,5% του εδάφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 15.

Τα τελευταία 20 χρόνια η Ε.Ε. έχει εκδώσει αρκετές οδηγίες που αφορούν τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Το 1992 όμως έγινε ένα σημαντικό βήμα με την έγκριση του προγράμματος "Προς μια αειφόρο ανάπτυξη", του οποίου αντικείμενο δεν είναι μόνο η προστασία του περιβάλλοντος αλλά και η μορφή της μελλοντικής ανάπτυξης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση το 1992 εξέδωσε την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας", στοχεύοντας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη. Η Οδηγία προβλέπει την προστασία των

τύπων των φυσικών οικοτόπων, καθώς και των απειλούμενων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ειδών φυτών και ζώων. Για το λόγο αυτό, η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ αναφέρεται στη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δικτύου Προστατευόμενων Περιοχών, γνωστό ως «NATURA 2000». Οι περιοχές, οικοσυστήματα, βιότοποι, οικότοποι που εντάσσονται θεσμοθετημένα στο δίκτυο «Natura 2000», λειτουργούν υπό το καθεστώς ειδικής περιβαλλοντικής διαχείρισης, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας.

Στην Ελλάδα, για τις περιοχές που έχουν ήδη ενταχθεί στο δίκτυο «Natura 2000» προβλέπεται η δημιουργία ειδικού Φορέα Διαχείρισης, ο οποίος καθορίζει το ειδικό καθεστώς προστασίας που ενδείκνυται στην κάθε περίπτωση. Το δίκτυο «Natura 2000» αποτελεί σήμερα το σημαντικότερο εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, αλλά και γενικότερα της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος στα κράτη μέλη. Επίσης, εισάγεται η προληπτική δράση για την αντιμετώπιση των απειλών που είχαμε πριν. Με την νέα πολιτική δίνεται ιδιαίτερο βάρος στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων, καθώς και στη μείωση και αποτελεσματικότερη χρήση των παραγόμενων προϊόντων. Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» έρχεται σαν συμπλήρωμα της παραπάνω πολιτικής και ορίζει τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Ειδικών Ζωνών Διατήρησης του δικτύου «Natura 2000». Διασφαλίζονται έτσι οι χώροι όπου εμφανίζονται οι τύποι οικοτόπων και τα είδη χλωρίδας και πανίδας κοινοτικού ενδιαφέροντος, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις οικονομικές, κοινωνικές και περιφερειακές απαιτήσεις. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που υιοθέτησε την Οδηγία ομόφωνα το 1992, θεωρεί ότι ένα τέτοιο δίκτυο είναι αναγκαίο καθώς τα στοιχεία που απειλούν τους οικοτόπους και την άγρια ζωή είναι γενικά διασυνοριακής φύσεως.

2.2.3 Οφέλη και κόστος από το Δίκτυο «Natura 2000»

Η λειτουργία του δικτύου «Natura 2000» μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να επιβαρυνθούν με δαπάνες διάφορες παραγωγικές ομάδες. Το «Natura 2000» μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα περιορισμούς στις γεωργικές πρακτικές και τις αλιευτικές δραστηριότητες. Οι δασικές δραστηριότητες στις περιοχές του «Natura 2000» επηρεάζονται επίσης, είτε λόγω επιβαλλόμενων περιορισμών τους είτε επειδή επιβάλλεται να αναληφθούν επιπλέον δαπάνες για να μεταβληθεί ο τρόπος εκτέλεσης με τον οποίο εκτελούνται.

Η προστασία της βιοποικιλότητας μέσω του δικτύου «Natura 2000» μπορεί να προσφέρει ουσιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη. Τα οικονομικά οφέλη προκύπτουν από τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων (για παράδειγμα καθαρισμός και εφοδιασμός με νερό), την παροχή προϊόντων ξυλείας και διατροφής και τις επιτόπιες ή τις σχετικές με τις επιμέρους περιοχές δραστηριότητες όπως ο τουρισμός, η επιμόρφωση και η εκπαίδευση, καθώς και την άμεση πώληση προϊόντων από τις περιοχές του «Natura 2000». Έτσι, θα αυξηθούν τα τοπικά εισοδήματα και οι θέσεις εργασίας καθώς και να υπάρχουν ευρύτερα περιφερειακά αναπτυξιακά οφέλη. Στα κοινωνικά οφέλη συγκαταλέγονται μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης και διαφοροποίησης για τους κατά τόπους πληθυσμούς με αποτέλεσμα τη βελτίωση της οικονομικής σταθερότητας και την αναβάθμιση των συνθηκών διαβίωσης, τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη δημιουργία ευκαιριών για περιβαλλοντική εκπαίδευση, ψυχαγωγία και υγεία.

2.2.4 Το Δίκτυο «Φύση 2000» στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, η ένταξη περιοχών στο δίκτυο «Natura 2000» ξεκίνησε το 1994 με την απογραφή της βιοποικιλότητας η οποία συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Με βάση την απογραφή, ένα πλήθος περιοχών έχει προταθεί για ένταξη στο δίκτυο «Natura 2000», με στόχο την καλύτερη και αποτελεσματικότερη προστασία των απειλούμενων ειδών και των ενδιαιτημάτων τους και την εξασφάλιση και διατήρησής τους σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο.

Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα 186 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και υπέβαλλε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (1996 - 2008) κατάλογο 296 προτεινόμενων Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Μάλιστα, 31 τόποι έχουν οριστεί ταυτόχρονα ως ΖΕΠ και έχουν προταθεί και ως ΤΚΣ. Ταυτόχρονα η Ελλάδα έχει κατά καιρούς υπογράψει τις ακόλουθες διεθνείς συμβάσεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των ειδών:

- Σύμβαση Ramsar «Για την προστασία των υγροτόπων Διεθνούς σημασίας και ειδικά ως βιοτόπων των υδρόβιων πουλιών».
- Σύμβαση της Βόννης «Για τη διατήρηση των μεταναστευτικών ειδών αγρίων ζώων».
- Σύμβαση της Βέρνης «Για τη διατήρηση των μεταναστευτικών ειδών αγρίων ζώων».
- Σύμβαση για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.
- Οδηγία 79/409/ΕΟΚ «Περί διατηρήσεως των Αγρίων Πτηνών».
- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ «Για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (HABITAT)».

Οι προστατευόμενες και οι υπό προστασία περιοχές καταλαμβάνουν το 18% του Ελληνικού εδάφους. Η έκταση των περιοχών «ΦΥΣΗ 2000» στη Θεσσαλία είναι περίπου 220.000 ha σε συνολική έκταση της περιφέρειας 1.400.000 ha (ποσοστό 16%). Έτσι, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας υπάρχουν αρκετές περιοχές οικολογικού ενδιαφέροντος που έχουν μελετηθεί. Από τις 31 περιοχές που αξιολογούνται σαν οι σημαντικές οικολογικά περιοχές μόνο οι 10 προστατεύονται από την Ελληνική νομοθεσία με ποικίλους χαρακτηρισμούς (www.thessalia.gr).

2.2.5 Σημασία του Δικτύου «ΦΥΣΗ 2000» για την Ελλάδα και τη Θεσσαλία

Τις τελευταίες δεκαετίες σε όλο τον κόσμο τόσο ο αριθμός των προστατευόμενων περιοχών όσο και η συνολική τους έκταση αυξάνονται διαρκώς. Η ποιότητα της διαχείρισης και το κατά πόσο οι διαχειριστικές πρακτικές που ασκούνται σε αυτές τις περιοχές εξασφαλίζουν τελικά την επίτευξη των στόχων συνιστούν ένα μεγάλο και διαφορετικό θέμα και αυτό γιατί παρουσιάζονται κάποια προβλήματα, όπως:

1. Η αντίσταση των τοπικών κοινωνιών και
2. έλλειψη ολοκληρωμένου σχεδιασμού για την υλοποίηση της διαχείρισής τους.

Η προστασία της φύσης και η ορθή διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου και τη βελτίωση του επιπέδου ζωής, ιδιαίτερα σε περιφέρειες με χαμηλούς δείκτες ανάπτυξης. Επομένως, το δίκτυο «Natura 2000» είναι σημαντικό τόσο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας όσο και για κοινωνικό-οικονομικούς λόγους. Δυστυχώς, η έλλειψη πολιτικής βούλησης, δημιουργεί πολλά προβλήματα και αφήνει να χαθούν ευκαιρίες ανάπτυξης.

2.3 Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών

2.3.1 Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών και Φορείς διαχείρισης

Ένας σημαντικός παράγοντας στην εφαρμογή μέτρων διαχείρισης, είναι η δημιουργία ειδικών Φορέων Διαχείρισης. Το 2000, ιδρύθηκε ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου και μέχρι το 2003 ιδρύθηκαν Φορείς Διαχείρισης σε 26 προστατευόμενες περιοχές. Συγκεκριμένα, οι λιμνοθάλασσες του Κόλπου του Αμβρακικού και του Μεσολογίου, στη Δυτική Ηπειρωτική Ελλάδα, έχουν σημαντικές περιοχές

διατροφής της *Caretta caretta*, ενώ οι υγρότοποι της Στροφυλιάς-Κοτυχίου στη Δ. Πελοπόννησο περιέχουν μια περιοχή μέτριας ωτοκίας.

Με το Νόμο 3044/2002, ιδρύθηκαν οι εξής Φορείς Διαχείρισης: Δέλτα Έβρου, Δάσους Δαδιάς, Λίμνης Κερκίνης, Λιμ/σας Μεσολογγίου, Δέλτα Αξιού- Λουδία-Αλιάκμονα, Λιμνών Κορώνειας-Βόλβης, Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Αλοννήσου - Β. Σποράδων, Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας, Όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου, Λίμνης Παμβώτιδος Ιωαννίνων, Υγροτόπων Αμβρακικού, Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς, Εθνικών Δρυμών Βίκου-Αώου και Πίνδου, Εθνικού Δρυμού Πρεσπών, Εθνικού Δρυμού Αίνου, Εθνικού Δρυμού Ολύμπου, Εθνικού Δρυμού Σαμαριάς, Εθνικού Δρυμού Παρνασσού, Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας, Εθνικού Δρυμού Οίτης, Στενών και εκβολών Καλαμά, Χελμού-Βουραϊκού, Οροσειράς Ροδόπης, Καρπάθου-Σαρίας, Κάρλας-Μαυροβουνίου-Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου, και του Εθνικού Θαλασσίου Πάρκου Ζακύνθου και του Εθνικού Πάρκου Σχοινιά που έχουν ιδρυθεί με Προεδρικά Διατάγματα (www.minenv.gr).

Πίνακας:5 Νομικό πλαίσιο για τους 27 ιδρυθέντες φορείς διαχείρισης (Φ.Δ.).

	ΠΡΟΣΤΑ ΤΕΥΟΜΕ ΝΗ ΠΕΡΙΟΧ Η ΚΑΘΕΣΤ ΩΣ	Κ.Υ.Α. Π.Δ. ΟΡΙΟΘΕΤΗ ΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕ ΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ¹	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣ Η Φ.Δ.	ΣΤΕΛΕΧΩΣ Η Δ.Σ.
1	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου	ΠΔ: ΦΕΚ 906/Α/22-12-99 Τροποποίηση: ΦΕΚ 1272/Δ/27- 11-03	1. ΥΑ 5475 ΦΕΚ 325 Β/ 11-2-04 2. – 3. ΥΑ 5473 ΦΕΚ 322 Β/ 11-2-04 4. ΥΑ 870 ΦΕΚ 65 Β/21-1-2005	ΦΕΚ 906/Δ/22-12-99 ΦΕΚ 1272/Δ/27-11-03	ΥΑ 66209/20-7-00 ΥΑ 45510/471/30- 1-01 ΥΑ 28553/14-7-03
2	Εθνικό Πάρκο Σχοινιά – Μαραθώνα	ΠΔ: ΦΕΚ 395/Δ/3- 7-00	1. ΥΑ 46795 ΦΕΚ1755 Β/26-11-03 2. ΥΑ 46783 ΦΕΚ 1755 Β/26-11-03 3. ΥΑ 46789 ΦΕΚ 1755 Β/26-11-03 4. ΥΑ 868 ΦΕΚ 65 Β/21-1-2005	ΦΕΚ 793/Δ/13-9-02	ΥΑ 646 ΦΕΚ 31/Β/17-1-03

Διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών της Θεσσαλίας

3	Περιοχή Οικοανάπτυξης Λίμνης Παμβώτιδας Ιωαννίνων	ΚΥΑ: 22943/ΦΕΚ649/Δ/5-6-03	1. ΥΑ 50072 ΦΕΚ1905 Β/22-12-03 2. ΥΑ 10579 ΦΕΚ504 Β/5-3-04 3. ΥΑ 51724 ΦΕΚ1879/ Β/20-12-04 4. ΥΑ 50075 ΦΕΚ1905 Β/22-12-03	ΚΥΑ 135074/5193 ΦΕΚ 1531/Β/9-12-02	ΥΑ 135389/5670 Δεν δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ
4	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Β. Σποράδων	ΚΥΑ: 23537, ΦΕΚ621/Δ/19-6-03	1. ΥΑ 53946 ΦΕΚ1961 Β/31-12-04 2. – 3. ΥΑ 53944 ΦΕΚ1961 Β/31-12-04 4. ΥΑ 53945 ΦΕΚ1961 Β/31-12-04	ΚΥΑ 23537 ΦΕΚ 621/Δ/19-6-03	ΥΑ 126517/2773 ΦΕΚ 939/Β/8-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 55318/485 ΦΕΚ 334/Β/11-2-04
5	Εθνικό Πάρκο Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης	ΚΥΑ: 6919 / ΦΕΚ248/Δ/5-3-04	1. ΥΑ 50547 ΦΕΚ1876/ Β/17-12-04 2. – 3. ΥΑ 50550 ΦΕΚ1879/ Β/20-12-04 4. ΥΑ 50545 ΦΕΚ 1879 Β/20-12-04	ΚΥΑ 125192/365 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126439/2467 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03
6	Περιοχή Οικοανάπτυξης Κάρλας-Μαυροβουνίου – Κεφαλόβρυσου Βελεστίνου	ΚΥΑ: Για υπογραφή από συναρμόδια Υπουργεία (Δεκ. 04)	1. ΥΑ 53948 ΦΕΚ1979 Β/31-12-04 2. – 3. ΥΑ 53950 ΦΕΚ1979 Β/31-12-04 4. ΥΑ 53949 ΦΕΚ1979 Β/31-12-04	ΚΥΑ 126885/3051 ΦΕΚ 1141/Β/11-8-03	ΥΑ 127889/4560 ΦΕΚ 1604/Β/30-10-03
7	Εθνικό Πάρκο Β. Πίνδου (Εθνικών Δρυμών Βίκου – Αώου και Πίνδου)	ΚΥΑ: Για υπογραφή από συναρμόδια Υπουργεία (Δεκ. 04)	1. ΥΑ 36427 ΦΕΚ 1401 Β/13-9-04 2. – 3. – 4. ΥΑ 36431 ΦΕΚ 1401 Β/13-9-04	ΚΥΑ 125184/357 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126438/2466 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 155318/485 ΦΕΚ 334/Β/11-2-04
8	Περιοχή Οικοανάπτυξης Όρους Πάρωνα και Υγρότοπου Μουστού		1. ΥΑ 51922 ΦΕΚ 1926/ Β/27-12-04 2. – 3. ΥΑ 51923 ΦΕΚ1924/ Β/27-12-04 4. ΥΑ 51920 ΦΕΚ 1925/ Β/27-12-04	ΚΥΑ 125186/359 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126446/2474 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 155318/485 ΦΕΚ 334/Β/11-2-04
9	Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς – Λευκίμμης – Σουφλίου		1. ΥΑ 865 ΦΕΚ 72/ Β/24-1-05 2. – 3. ΥΑ 861 ΦΕΚ 72/ Β/24-1-05 4. ΥΑ 864 ΦΕΚ 72/ Β/24-1-05	ΚΥΑ 125187/360 ΦΕΚ 126/Β/17-2-03	ΥΑ 126435/2463 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03
10	Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου		1. ΥΑ 52890 ΦΕΚ 1965/ Β/31-12-04 2. – 3. – 4. ΥΑ 52893 ΦΕΚ 1965/ Β/31-12-04	ΚΥΑ 125735/1282 ΦΕΚ 473/Β/18-4-03	ΥΑ 126432/2460 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03
11	Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού – Λουδία – Αλιάκμονα		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125191/364 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126441/2469 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03
12	Εθνικό Πάρκο Υγρότοπου		1. ΥΑ 52771 ΦΕΚ1934/ Β/28-12-04 2. –	ΚΥΑ 125564/994 ΦΕΚ 364/Β/28-3-03	ΥΑ 126433/2461 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03

Διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών της Θεσσαλίας

	Κερκίνης		3. ΥΑ 52762 ΦΕΚ1934/ Β/28-12-04 4. ΥΑ 52763 ΦΕΚ1934/ Β/28-12-04		Τροποποίηση: ΥΑ 155318/485 ΦΕΚ 334/Β/11-2-04
13	Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου		1. ΥΑ 51999 ΦΕΚ 1925/ Β/27-12-04 2. – 3. ΥΑ 51996 ΦΕΚ 1890/ Β/21-12-04 4. ΥΑ 52001 ΦΕΚ 1924/ Β/ 27-12-04	ΚΥΑ 125188/361 ΦΕΚ 126/Β/17-2-03	ΥΑ 126440/2468 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03
14	Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς		1. ΥΑ 52900 ΦΕΚ1942/ Β/29-12-04 2. – 3. ΥΑ 52895 ΦΕΚ1942/ Β/29-12-04 4. ΥΑ 52897 ΦΕΚ1942/ Β/29-12-04	ΚΥΑ 125565/995 ΦΕΚ 364/Β/28-3-03	ΥΑ 126518/2574 ΦΕΚ 907/Β/4-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 128269/5293 ΦΕΚ 41/Β/16-1-04
15	Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Δέλτα Νέστου-Βιστωνίδας-Ισμαρίδας)		1. ΥΑ 40556 ΦΕΚ1528 Β/13-10-04 2. – 3. – 4. ΥΑ 13702 ΦΕΚ1528 Β/13-10-04	ΚΥΑ 125208/394 ΦΕΚ 140/Β/11-2-03	ΥΑ 126431/2459 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 155318/485 ΦΕΚ 334/Β/11-2-04
16	Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125566/996 ΦΕΚ 364/Β/28-3-03 Τροποποίηση: ΚΥΑ 126866/3017 ΦΕΚ 1072/Β/1-8-03	ΥΑ 127381/3793 ΦΕΚ 1419/Β/1-10-03
17	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Πρεσπών		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125811/1416 ΦΕΚ 566/Β/9-5-03	ΥΑ 126445/2473 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 128269/5293 ΦΕΚ 41/Β/16-1-04
18	Περιοχή οικονάπτυξης Ολύμπου (Καρπάθου – Σαρίας)		1. ΥΑ 52902 ΦΕΚ1943/ Β/29-12-04 2. – 3. ΥΑ 52901 ΦΕΚ1943/ Β/29-12-04 4. –	ΚΥΑ 125914/1553 ΦΕΚ 566/Β/9-5-03	ΥΑ 126639/2640 ΦΕΚ 968/Β/15-7-03
19	Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125207/393 ΦΕΚ 140/Β/11-2-03 Τροποποίηση: ΚΥΑ 126866/3017 ΦΕΚ 1072/Β/1-8-03	ΥΑ 127651/4197 ΦΕΚ 1538/Β/17-10-03
20	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Αίνου		1. ΥΑ 866 ΦΕΚ 65 Β/21-1-2005 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125190/363 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126436/2464/26-6-03 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03
21	Πάρκο Προστασίας της Φύσης Στενών και εκβολών των		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125185/358 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03	ΥΑ 126437/2465 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03

Διαχείριση των Προστατευόμενων Περιοχών της Θεσσαλίας

	ποταμών Αχέροντα και Καλαμά				
22	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Οίτης		1. ΥΑ 872 ΦΕΚ 78/ Β/25-1-05 2. – 3. ΥΑ 51924 ΦΕΚ1890/ Β/21-12-04 4. ΥΑ 51925 ΦΕΚ1926/ Β/27-12-04	ΚΥΑ 125734/1281 ΦΕΚ 473/Β/18-4-03	ΥΑ 126434/2462 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 128269/5293 ΦΕΚ 41/Β/16-1-04
23	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Παρνασσού		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125913/1552 ΦΕΚ 566/Β/9-5-03	ΥΑ 126443/2471 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03
24	Περιοχή Οικοανάπτυξη ς Οροσειράς Ροδόπης		1. ΥΑ 875 ΦΕΚ 66/ Β/21-1-05 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125810/1415 ΦΕΚ 566/Β/9-5-03	ΥΑ 126442/2470 ΦΕΚ 894/Β/3-7-03 Τροποποίηση: ΥΑ 128269/5293 ΦΕΚ 41/Β/16-1-04
25	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Ολύμπου		1. ΥΑ 52909 ΦΕΚ 1965/ Β/31-12-04 2. – 3. – 4. ΥΑ 52907 ΦΕΚ 1965/ Β/31-12-04	ΚΥΑ 125206/392 ΦΕΚ 140/Β/11-2-03	ΥΑ 126519/2575 ΦΕΚ 907/Β/4-7-03
26	Εθνικό Πάρκο Δρυμών Σαμαριάς και Λευκών Ορέων		1. – 2. – 3. – 4. –	ΚΥΑ 125189/362 ΦΕΚ 126/Β/7-2-03 Τροποποίηση: ΚΥΑ 126866/3017 ΦΕΚ 1072/Β/1-8-03	ΥΑ 155029/44 ΦΕΚ 41/Β/16-1-04
27	Εθνικό Πάρκο Δρυμού Πάρνηθας		1. ΥΑ 52778 ΦΕΚ1933/ Β/28-12-04 2. – 3. ΥΑ 52817 ΦΕΚ1933/ Β/28-12-04 4. ΥΑ 52774 ΦΕΚ1933/ Β/28-12-04	ΚΥΑ 125736/1283 ΦΕΚ 473/Β/18-4-03	ΥΑ 126444/2472 ΦΕΚ 918/Β/4-7-03 Τροποποίηση ΥΑ 128269/5293 ΦΕΚ 41/Β/16-1-

¹Κανονισμοί λειτουργίας:

1. Λειτουργίας Διοικητικού συμβουλίου (ΔΣ)
2. Λειτουργίας Υπηρεσιών - προσωπικού
3. Ανάθεση έργων- μελετών- προμηθειών
4. Οικονομικής διαχείρισης

ΣΗΜ: Για τις περιοχές με αριθμό 16, 19, 23 και 26 οι αντίστοιχοι Φορείς Διαχείρισης δεν έχουν αποστείλει ακόμα στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ την πρότασή τους για τους 4 Κανονισμούς Λειτουργίας.

2.3.2 Προβλήματα των διαχειριστικών αρχών

Βασικό πρόβλημα που έχει προκύψει είναι η ελλιπής πληροφόρηση και η δυσκολία συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων φορέων. Ζητούμενο είναι η «απεξάρτηση» των διαχειριστικών αρχών των προστατευόμενων περιοχών από την κηδεμονία του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ.

Οι φορείς αυτοί λειτουργούν σε τοπική κλίμακα κι ενώνουν τοπικούς φορείς, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (Μ.Κ.Ο.), πολίτες κι εκπροσώπους του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ και συναρμόδιων υπουργείων για αποτελεσματικότερη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών. Ο στόχος των Φ.Δ. είναι η διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών της Ελλάδας. Το έργο των Φ.Δ. τους είναι πολύ δύσκολο. Αν και στη χώρα μας υπάρχει συχνά νομικό πλαίσιο για την καλή διατήρηση των προστατευόμενων περιοχών, στην πράξη υπάρχει σημαντικό έλλειμμα εφαρμογής της νομοθεσίας. Ανταποκρινόμενες στη θετική εξέλιξη της σύστασης των Φ.Δ., 9 μεγάλες Μ.Κ.Ο. του χώρου της προστασίας της φύσης, πρότειναν από κοινού εκπροσώπους τους στα Διοικητικά Συμβούλια των 25 φορέων διαχείρισης. Με βάση την πρόταση αυτή, η οποία και υιοθετήθηκε σε μεγάλο ποσοστό από το Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, η Ε.Ο.Ε. εκπροσωπεί τις Μ.Κ.Ο. σε 11 φορείς διαχείρισης.

Όπως αποδεικνύεται, οι εκπρόσωποι των Μ.Κ.Ο. στα Διοικητικά Συμβούλια των φορέων διαχείρισης, οπλισμένοι με καλή διάθεση και όρεξη, είναι αποφασισμένοι να βοηθήσουν όσο γίνεται περισσότερο στην υλοποίηση των σκοπών και στόχων της προστασίας, καθώς ο νέος θεσμός κάνει τα πρώτα του βήματα και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει είναι αρκετές. Έτσι επικρατεί σύγχυση ακόμη και σε βασικά θέματα του ρόλου και της λειτουργίας των Φ.Δ.. Τοπικά αν και ο ρόλος των Φ.Δ. θα εξελιχθεί αποφασιστικός για κάθε περιοχή δεν έχει γίνει ακόμη ευρέως αντιληπτός.

Κρίσιμο ρόλο στη λειτουργία των φορέων διαχείρισης θα παίξει ο συντονισμός τους από την Επιτροπή «Φύση 2000». Η Επιτροπή που περιμένουμε σύντομα να αρχίσει να υλοποιείται και θα συμβάλει στη

διαμόρφωση γενικών κατευθύνσεων, πολιτικών διαχείρισης αλλά και ειδικών μέτρων προστασίας. Έτσι, τα μέλη της Επιτροπής που είναι εκπρόσωποι Υπουργείων, ακαδημαϊκοί και εκπρόσωποι Μ.Κ.Ο. θα έχουν σημαντική ευθύνη για την επιτυχή λειτουργία του νέου θεσμού των Φ.Δ. Στόχος της Ε.Ο.Ε. είναι να σταθεί δίπλα σε αυτό το νέο θεσμό παρέχοντας βοήθεια και συμβουλή όποτε αυτό ζητηθεί. Η Ε.Ο.Ε., σε συνεργασία με τις υπόλοιπες Μ.Κ.Ο., στοχεύει να αξιοποιήσει κατά το μέγιστο τις συμμετοχικές διαδικασίες για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών που εγκαινιάζονται στη χώρα μας για να διασφαλίσει το μέλλον της άγριας ζωής.

2.3.3 Ειδικά Προγράμματα για τις προστατευόμενες περιοχές

Εκτός από τις προσπάθειες διαχείρισης που καταβλήθηκαν στις περιοχές που έχουν ιδρυθεί φορείς διαχείρισης, τέθηκαν σε εφαρμογή μία σειρά από προγράμματα και δράσεις που αφορούσαν όλες τις προστατευόμενες περιοχές και κυρίως αυτές που δεν είχαν ενταχθεί στους φορείς διαχείρισης. Τα προγράμματα αυτά χρηματοδοτήθηκαν από εθνικούς πόρους και αυτά είναι:

Α. Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Β. Τρίτη Ηλικία και Περιβάλλον

Γ. Μαθητές και περιβάλλον

Δ. Αθλητισμός και περιβάλλον

Ε. Εθελοντισμός και Προστασία του Περιβάλλοντος

ΣΤ. Περιβαλλοντική Αξιοποίηση Παλαιών Κτισμάτων.

Ζ. Το τριετές πρόγραμμα «Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών».

Έγινε προσπάθεια οι φορείς διαχείρισης και τα ειδικά προγράμματα του Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ για τις προστατευόμενες περιοχές, να συναρθρώνουν ένα πανελλήνιο δίκτυο που να καλύπτει το σύνολο σχεδόν των περιοχών Natura. Το δίκτυο αυτό απλωνόταν σε όλη την επικράτεια και δεν περιορίζονταν μόνο στην προστασία των συγκεκριμένων περιοχών. Στόχος του ήταν να μεταφέρει

και να εφαρμόζει καινοτόμες, περιβαλλοντικές πολιτικές και δράσεις που κάθε μία από αυτές θα δημιουργούσε στην ευρύτερη περιοχή εισοδήματα, επιχειρήσεις, νέες θέσεις εργασίας και θα συνέβαλλε αποφασιστικά στην βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη. Αυτή η συνδυασμένη και ολοκληρωμένη παρέμβαση είναι φανερό ότι αποσκοπούσε στο να δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά φαινόμενα, να προβάλλει αλλά και να αναδείξει την περιβαλλοντική συνιστώσα ως βασικό στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης στη χώρα.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Το υλικό που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την παρούσα διατριβή αντλήθηκε από τα αρχεία του ΥΠΕΧΩΔΕ, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, της Περιφέρειας Θεσσαλίας, Μη Κυβερνητικών Οργανισμών όπως η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Νομαρχίες και ΟΤΑ.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

4.1 ΠΕΡΙΟΧΕΣ «ΦΥΣΗ 2000» ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Οι προστατευόμενες περιοχές της περιφέρειας Θεσσαλίας διαχωρίζονται ανάλογα με το καθεστώς προστασίας που τις διέπει (Πίνακας 6, 7 και 8). Ήδη για τις περιοχές Ασπροποτάμου, Όρος Κερκέτιο (Κόζιακας), Αντιχάσια Όροι – Μετέωρα, Όρος Μαυροβούνι, Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Β. Σποράδων και Λίμνη Ταυρωπού εκπονούνται ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες στα πλαίσια του Νόμου 1650/86 «Για την προστασία του περιβάλλοντος».

Πίνακας:6 Οι περιοχές του Δικτύου «Φύση 2000» στη Θεσσαλία.

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
1	SCI	GR1410001	Περιοχή λίμνης Ταυρωπού	2.982
2	SCI	GR1410002	Άγραφα	9.753
3	SCI	GR1420001	Κάτω Όλυμπος	12.437
4	SCI	GR1420003	Αισθητικό δάσος Όσσας	19.521
5	SCI	GR1420004	Κάρλα – Μαυροβούνι – Κεφαλόβρυσο Βελεστίνου- Νεοχώρι	43.435
6	SCI/ SPA	GR1420005	Αισθητικό δάσος Κοιλιάδας Τεμπών	1.336
7	SCI	GR1430003	Σκιάθος Κουκουναριές	89.60
8	SCI	GR1440001	Ασπροπόταμος	20.092
9	SCI	GR1440002	Κερκέτιο Όρος	50.427

			(Κόζιακας)	
10	SCI	GR1440003	Αντιχάσια Όρη – Μετέωρα	60.625
11	SPA	GR1440005	Ποταμός Πηνειός – Αντιχάσια όρη	55.220
12	SPA	GR1430005	Νησιά Κυρά Παναγιά, Πιπέρι, Ψαθούρα & γύρω νησίδες	12.965
13	SCI	GR1430004	Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου – Βορείων Σποράδων – Ανατολική Σκόπελος	249.128
14	SCI	GR1440004	Στενά Καλαμακίου	474
15	SCI	GR1430002	Κουρί Αλμυρού- Άγιος Σεραφείμ	100
16	SCI	GR1430001	Όρος Πήλιο και παράκτια θαλάσσια ζώνη	31.751
17	SPA	GR1420006	Όρος Μαυροβούνι	36454,00
18	SPA	GR1420007	Όρος Όσσα	24064,00
19	SPA	GR1420008	Κάτω Όλυμπος- Όρος Γοδαμάνι και Κοιλάδα Ροδιάς	24572,00
20	SPA	GR1420009	Στενά Καλαμακίου και όρη Ζάρκου	4168,00
21	SPA	GR1440006	Κορυφές Όρους Κόζιακα	19720,00

Πίνακας:7 Οι διαπεριφερειακές περιοχές του δικτύου «Φύση 2000».

	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΠΟΥ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)
1	SCI	GR1250002	Πιέρια όρη	17.936

2	SPA	GR2110003	Κοιλάδα Αχελώου	13541,00
3	SCI	GR2130006	Περιοχή Μετσόβου (Ανήλιο – Κατάρρα)	7.395
4	SCI/ SPA	GR2130007	Όρος Λάκμος (Περιστέρι)	20.020
5	SCI	GR2110002	Όρη Αθαμάνων (Τζουμέρκα)	18.695

4.2 Περιγραφή περιοχών Natura της Θεσσαλίας

1. Όρος Κερκέτιο ή Κόζιακας (39ο 35' Β, 21ο 32' Α - 23.000 εκτάρια).

Επικαλύπτεται μερικώς με ελεγχόμενη κυνηγετική περιοχή. Αποτελεί μια ορεινή περιοχή μερικώς δασωμένη με πολλές γυμνές και βραχύδεις κορυφές. Ο άνθρωπος σε αυτήν την περιοχή ασχολείται με την γεωργία, τη δασοπονία, τη κτηνοτροφία και το κυνήγι. Υπάρχουν αραιοί οικισμοί. Σημαντική περιοχή για τα μεγάλα αρπακτικά, ειδικά για τα Όρνια. Στα αναπαραγόμενα είδη περιλαμβάνονται ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), το Όρνιο (*Gyps fulvus*) και ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*).

2. Στενά Καλαμακίου (39ο 40' Β, 22ο 15' Α - 1.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Σε αυτήν ανήκει το Φαράγγι του Ποταμού Πηνειού με γκρεμούς και παραποτάμιο δάσος που διασχίζει γυμνούς λόφους. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Σημαντική περιοχή για τα αρπακτικά. Αναπαραγόμενα είδη είναι ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) και η Χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*). Επίσης εμφανίζονται το Όρνιο (*Gyps fulvus*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*) και ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*).

3. Κάτω Όλυμπος – Τέμπη Όσα - Δέλτα Πηνειού (39ο 55' Β, 22ο 25' Α - 82.000 εκτάρια).

Δύο Περιοχές Ειδικής Προστασίας και δύο Αισθητικά Δάση (Κοιλάδα των Τεμπών: 1.762 εκτάρια, Δασικό Σύμπλεγμα Όσσας: 16.900 εκτάρια). Τμήμα της Όσσας: είναι Ελεγχόμενη Κυνηγετική Περιοχή και το Δέλτα του Πηνειού είναι καταφύγιο θηραμάτων. Είναι μια μεγάλη περιοχή που

αποτελείται από τους πρόποδες του Όρους Κάτω Όλυμπος, του Όρους Όσσα Κίσσαβος, την Κοιλάδα των Τεμπών και το Δέλτα του Πηνειού.

Οι βιότοποι περιλαμβάνουν εκτεταμένα βοσκοτόπια, άγριους και καλλιεργημένους ελαιώνες, εκτεταμένα δάση ελάτων (*Abies sp.*) και Οξυάς (*Fagus sp.*) και τραχιά φαράγγια με παλαιά δάση Καστανιάς (*Castanea sativa*) στις ανατολικές πλαγιές του Όρους Όσα. Το Δέλτα του Πηνειού έχει παραλιακά και παραποτάμια δάση, αμμώδεις θαμνοτόπους και θίνες. Στα παραποτάμια δάση γίνονται παράνομες υλοτομίες, ενώ στην παραλιακή περιοχή γίνεται υπεράντληση νερού, παράνομη δόμηση και εγγειοβελτιωτικά έργα προς χάριν του τουρισμού. Από το 1987 λειτουργεί στο Όρος Κάτω Όλυμπος ταΐστρα για τα Όρνια.

Αναπαραγόμενα είδη είναι ο Μικροτσικνιάς (*Ixobrychus minutus*), ο Νυχτοκόρακας (*Nycticorax nycticorax*) (10 ζεύγη), ο Μαυροπελαργός (*Ciconia nigra*) (1 ζεύγος), ο Πελαργός (*Ciconia ciconia*) (30+ ζεύγη), ο Σφηκιάρης (*Pernis ptilorhynchus*), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) (6-10 ζεύγη), το Όρνιο (*Gyps fulvus*) (10 ζεύγη), ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*) (6 ζεύγη), ο Κραυγαετός (*Aquila pomarina*) (3 ζεύγη), ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*) (2 ζεύγη), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*) (4 ζεύγη), το Χρυσογέρακα (*Falco biarmicus*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*) (2 ζεύγη), η Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), η Πετροτριλίδα (*Burhinus oedipnemos*), ο Μπούφος (*Bubo bubo*), η Αλκυόνη (*Alcedo atthis*) και ο Δρυομυγγοχάφτης (*Ficedula semitorquata*). Αλλά είδη που εμφανίζονται στην περιοχή είναι ο Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*), ο Μαυρόγυπας (*Aegypius monachus*), ο Ψαραετός (*Pandion haliaetus*) και ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*) (μέγιστο 200 άτομα το καλοκαίρι).

4. Κάρλα- Όρος Μαυροβούνι- Κεφαλόβρυσο Βελεστίνου (39ο 35' Β, 22ο 49' Α - 17.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Αποτελούμενη από δασωμένους λόφους με βοσκοτόπια (που διασπούν το δάσος), φαράγγια με γκρεμούς και πυκνή μακκία βλάστηση στην πλευρά της θάλασσας. Σε αυτήν την περιοχή μπορεί κανείς να ασχοληθεί με την δασοπονία, την κτηνοτροφία και το κυνήγι. Υπάρχουν αραιοί οικισμοί. Σημαντική περιοχή για τα αρπακτικά και για τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) που περνάει εδώ το καλοκαίρι του.

Αναπαραγόμενα είδη είναι ο Σφηκιάρης (*Pernis apivorus*) (5+ ζεύγη), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*), το Σαΐνι (*Accipiter brevipes*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*) (2+ ζεύγη), ο Κραυγαετός (*Aquila pomarina*), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*) (2 ζεύγη), η Χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*) και η Μεσοτσικλητάρα (*Dendrocopos medius*).

5. Κοιλιάδα Αχελώου (39ο 18' Β, 21ο 25' Α - 4.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Είναι ένα απότομο δασωμένο φαράγγι. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Υπάρχουν αραιοί οικισμοί. Μέρος της κοιλάδας θα κατακλυστεί από φράγμα που θα σχηματίσει ταμιευτήρα νερού για την άρδευση των πεδιάδων της Θεσσαλίας. Στην περιοχή υπάρχει αποικία Ορνίων (*Gyps fulvus*).

6. Όρμος Σούρπης (39ο 10' Β, 22ο 50' Α - 1.100 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Περιοχή που κανείς μπορεί να αντικρίσει έλη με καλαμιώνες, θάμνους αρμυρικών και ιτιών και παραποτάμιο δάσος Πλατάνων. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η γεωργία, η κτηνοτροφία, το κυνήγι και σε μικρό βαθμό η βιομηχανία. Απειλείται από τη βιομηχανική δραστηριότητα και τη σχετική με αυτή ρύπανση. Υπάρχει επίσης έντονη κυνηγετική πίεση.

Αναπαραγόμενα είδη είναι ο Μικροτσικνιάς (*Ixobrychus minutus*), το Κουφαηδόνι (*Cercotrichas galactotes*) και πιθανόν ο Ήταυρος (*Botaurus stellaris*). Είναι σημαντική περιοχή για τους ερωδιούς, τις Χαλκόκοτες (*Plegadis falcinellus*) και άλλα υδρόβια πουλιά.

7. Όρη Γκούρας (39ο 07' Β, 22ο 35' Α - 7.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Απόκρημνη περιοχή με χαράδρες στο δυτικό τμήμα του Όρους Όθρυς, με βοσκοτόπια και ανοιχτά δάση. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η δασοπονία, η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Συντηρεί μια σημαντική αποικία Όρνιων *Gyps fulvus* (5+ ζεύγη). Αλλά αναπαραγόμενα είδη είναι ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) και ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*).

8. Όρος Πήλιο (39ο 26' Β, 23ο 03' Α - 10.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Σε αυτή την περιοχή μπορούμε να δούμε τα υψηλότερα μέρη μιας δασωμένης οροσειράς με πυκνή βλάστηση, αειθαλή δάση στα χαμηλότερα υψόμετρα και δάση οξυάς και ελάτων στα μεγαλύτερα

υπόμετρα. Στα αναπαραγόμενα είδη περιλαμβάνονται ο Σφηκιάρης (*Pernis apivorus*), ο Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*) και η Μεσοσικλιτάρα (*Dendrocopos medius*). Εμφανίζονται επίσης ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*), ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*), ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), ο Λευκονώτης (*Dendrocopos leucotos*) και ο Δρυομυγοχάφτης (*Ficedula semitorquata*).

9. Νήσοι Κυρά Παναγιά Γιούρα, Πιπέρι, Σκάντζουρα (39ο 25' Β, 24ο 20' Α - 9.000 εκτάρια).

Η περιοχή είναι Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο. Το νησί Πιπέρι είναι Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης. Είναι μια ομάδα μικρών νησιών στις Βόρειες Σποράδες με απόκρημνους βράχους, σπηλιές και βραχώδεις νησίδες μακριά από τις ακτές. Ο άνθρωπος έχει την δυνατότητα να με την κτηνοτροφία, την αλιεία και το κυνήγι. Σημαντική περιοχή για τους αναπαραγόμενους Αρτέμηδες (*Calonectris diomedea*), τους Μύχους (*Puffinus puffinus yelkouan*), τους Θαλασσοκόρακες (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) (μέγιστο 180 εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου), το Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) και τον Αιγαιόγλαρο (*Larus audouinii*). Αλλά αναπαραγόμενα είδη είναι ο Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*) και ο Σπιζαιτός (*Hieraaetus fasciatus*). Επίσης, εμφανίζεται η Μεσογειακή φώκια *Monachus monachus*.

10. Αντιχάσια Όρη και Μετέωρα (39ο 48' Β, 21ο 35' Α - 14.000 εκτάρια).

Μη προστατευόμενη περιοχή. Τα Μετέωρα είναι Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς (UNESCO). Σε αυτήν την περιοχή μπορούμε να δούμε δασωμένους λόφους με θεαματικούς βραχώδεις σχηματισμούς (Μετέωρα) και μια κοιλάδα ποταμού με δάσος γηραιών Πλατάνων (*Platanus orientalis*). Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η γεωργία, η δασοπονία, η κτηνοτροφία, το κυνήγι και η αναψυχή. Το δάσος Πλατάνων (*Platanus orientalis*) υλοτομείται. Είναι μια εξαιρετικά ποικίλη περιοχή ιδιαίτερα πλούσια σε αρπακτικά. Στα αναπαραγόμενα είδη περιλαμβάνονται ο Μαυροπελαργός (*Ciconia nigra*) (2 ζεύγη), ο Σφηκιάρης (*Pernis apivorus*), ο Τσίφτης (*Milvus migrans*) (10+ ζεύγη), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) (50 ζεύγη, ο μεγαλύτερος πληθυσμός στην Ελλάδα αλλά μειώνεται), ο Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*) (5+ ζεύγη), το Σαϊνι (*Accipiter brevipes*), ο Κραυγαετός (*Aquila pomarina*) (1 ζεύγος), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*) (3-5 ζεύγη), η

Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*), ο Μπούφος (*Bubo bubo*), η Αλκυόνη (*Alcedo atthis*), η Χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*) (10 ζεύγη) και η Μεσοσικλητάρα (*Dendrocopos medius*).

11. Περιοχή Λίμνης Ταυρωπού

Η περιοχή, η οποία περιλαμβάνει την τεχνητή λίμνη Ταυρωπού, βρίσκεται στο ορεινό τμήμα των Αγράφων (N Πίνδος) στα όρια του χωριού Μπελοκομύτης. Η κλίση του εδάφους κυμαίνεται από μέτρια (20%) έως έντονη (80%). Το μητρικό πέτρωμα αποτελείται από ψαμμιτικούς φλύσχεις και ασβεστόλιθους. Οι κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη δενδρώδους βλάστησης. Τα πιο εκτεταμένα δάση είναι εκείνα που αποτελούνται αμιγώς από *Abies borisii regis*. Άλλα σημαντικά είδη δένδρων είναι τα εξής: *Quercus frainetto*, *Pinus nigra ssp. pallasiana* και *Castanea sativa*. Το πιο σημαντικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η βιοποικιλότητα που παρουσιάζει. Στο μωσαϊκό των βιοτόπων φιλοξενείται εξαιρετικά πλούσια πανίδα τόσο σε αριθμό ειδών όσο και σε αριθμό ατόμων. Πολλά σημαντικά είδη ασπόνδυλων και σπονδυλοζώων έχουν καταγραφεί στην περιοχή.

12. Άγραφα

Απομονωμένη, ορεινή περιοχή με φαράγγια και ρεματιές και ασβεστολιθικούς λιθώνες στην αλπική ζώνη. Τα κύρια δασικά είδη είναι η ελάτη *Abies* και το πεύκο *Pinus* με μικρή κομμάτια φυλλοβόλων ειδών. Η κύρια ανθρώπινη δραστηριότητα είναι η κτηνοτροφία. Περιλαμβάνει βραχώδεις περιοχές (35%: Εσωτερικοί απόκρημνοι βράχοι, σάρες (Λιθώνες) και ογκόλιθοι), δάση και δασικές εκτάσεις (55%: Αυτοφυή κωνοφόρα δάση, Οικότονος των δασικών ορίων), λιβάδια (5%: Μεσόφιλα προολίβαδα).

13. Αθαμανικά Όρη (Τζουμέρκα)

Βουνό στη Νότια Πίνδο με καλά δασωμένες πλαγιές, αλπικούς λειμώνες και απόκρημνες πλαγιές. Περιλαμβάνει βραχώδεις περιοχές, δδάση και δασικές εκτάσεις, λιβάδια και Θαμνώνες.

14. Όρος Περιστέρι

Μεγάλος ασβεστολιθικός ορεινός όγκος, νότια της πόλης του Μετσόβου. Η περιοχή διαθέτει εκτεταμένους αλπικούς λειμώνες, απόκρημνες πλαγιές, λιθώνες και φαράγγια. Τμήμα της περιοχής καλύπτεται από δάσος ελάτης *Abies* και οξιάς *Fagus*. Η κύρια ανθρώπινη δραστηριότητα είναι η

κτηνοτροφία. Επίσης περιλαμβάνει βραχώδεις περιοχές, δάση και δασικές εκτάσεις καθώς επίσης και λιβάδια.

15. Αισθητήριο Δάσος Όσσας

Την περιοχή εντοπίζονται οικισμοί και τμήματα περιοχών που εμπίπτουν σε ειδικά καθεστώτα προστασίας. Συγκεκριμένα υπάρχουν χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί και ειδικές ζώνες οικολογικής προστασίας που έχουν ενταθεί στο Δίκτυο «ΦΥΣΗ» 2000. Το αισθητικό δάσος Όσσας είναι ένας πραγματικός βοτανικός κήπος. Οι ευνοϊκές περιβαλλοντικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής και ειδικότερα το υψηλό ποσοστό βροχόπτωσης, αποτέλεσμα των ανατολικών ανέμων, συμβάλλουν στη δημιουργία του υπέροχου δασικού συμπλέγματος της Όσσας. Ενδιαφέρον παρουσιάζει το τοπίο και η γεωμορφολογία της περιοχής καθώς τοπικά δημιουργούνται άφθονοι ιδιαίτεροι οικότοποι, που οδηγούν σε αυξημένη ποικιλότητα βλαστητικών τύπων, χλωρίδας και πανίδας. Το δασικό σύμπλεγμα παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλότητα τύπων οικοτόπων και φυτικών ειδών. Παρατηρείται εναλλασσόμενο τοπίο με εκτεταμένα κλειστά δάση οξιάς και ελάτης στις ανατολικές πλαγιές και ορεινά μικρά λιβάδια, ενώ η κορυφή είναι γυμνός βράχος. Το έδαφος είναι καλό για δασοκομία. Η παραγωγικότητά του θεωρείται χαμηλή και ακατάλληλη για γεωργικές ή κτηνοτροφικές χρήσεις.

16. Αισθητήριο Δάσος Κοιλάδας Τεμπών

Στην περιοχή εντοπίζονται οικισμοί και τμήματα περιοχών που εμπίπτουν σε ειδικά καθεστώτα προστασίας. Συγκεκριμένα υπάρχουν χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί και ειδικές ζώνες οικολογικής προστασίας που έχουν ενταθεί στο ΔΙΚΤΥΟ ΦΥΣΗ 2000. Το Αισθητικό Δάσος Κοιλάδας Τεμπών είναι μια εκτεταμένη κοιλάδα του Πηνειού ποταμού με υψηλές και απότομες βραχώδεις πλαγιές, δασωμένες κλιτύες, παραποτάμιο δάσος και μακκί. Το αξιόλογο αισθητικό δάσος με τις φυσικές πηγές της Αγίας Παρασκευής βρίσκεται μεταξύ των ορέων του Κάτω Ολύμπου και της Όσσας. Η περιοχή περιλαμβάνει δάση με υψηλή αισθητική και οικολογική αξία. Η χλωρίδα είναι πλούσια σε είδη. Μεγάλος αριθμός παρυδάτιων πτηνών και κοινών ειδών ψαριών διαβιεί στην περιοχή.

17. Κάτω Όλυμπος

Ο Κάτω Όλυμπος αποτελεί τη νοτιότερη απόληξη του Ολύμπου και διακρίνεται από αυτόν με το ρέμα της Ζηλιάνας. Η περιοχή περιλαμβάνει βοσκότοπους, εκτεταμένα δάση ελάτης και οξιάς, απότομα φαράγγια, δάση καστανιάς και δάση μαύρης Πεύκης. Η περιοχή περιλαμβάνει δάση με μεγάλη αισθητική και οικολογική αξία. Η ποικιλότητα οικοτόπων και η τοπογραφία της περιοχής έχει σαν αποτέλεσμα την ύπαρξη πλούσιας χλωρίδας και πανίδας. Η περιοχή παρουσιάζει μεταβαλλόμενο τοπίο με εκτεταμένο κλειστό δάσος, γυμνή βοσκόμενη γη και μείξη από βοσκότοπους, δασάκια και αγρούς. Το κλίμα είναι μεταξύ του μεσογειακού (στα χαμηλά υψόμετρα) και του ηπειρωτικού (στα μεγάλα υψόμετρα).

18. Ασπροπόταμος

Η κοιλάδα του Ασπροποτάμου είναι μια από τις πιο όμορφες ορεινές κοιλάδες της νότιας Πίνδου, χαμένη μέσα σε παρθένα δάση ελάτων και πεύκων. Το θέαμα που αντικρίζει κανείς, όταν επισκέπτεται την περιοχή, είναι χωρίς υπερβολές, θέαμα φυσικού μεγαλείου. Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στις εναλλαγές του φυσικού τοπίου. Έτσι εντυπωσιακές είναι οι εναλλαγές των απόκρημνων χαραδρών με τις ράχες, η έντονη δασοκάλυψη με τις γυμνές κορυφές της Πίνδου, τα πολλά νερά και τα παραποτάμια δάση. Η θέα από τις κορυφές είναι καταπληκτική. Η περιοχή, εκτός από την υψηλή αισθητική αξία, παρουσιάζει ένα σημαντικό αριθμό (πάνω από 20) φυτικών ειδών τα οποία είναι ενδημικά ή απειλούνται και προστατεύονται από την Ελληνική νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις. Η περιοχή είναι εξίσου σημαντική και για τα είδη πανίδας που φιλοξενεί, είναι ένας από τους σπάνιους βιότοπους για την αρκούδα (*Ursus arctos*), τη βίδα (*Lutra lutra*) και το αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*).

19. Κορυφές Όρου Κόζιακα

Ο Κόζιακας, το Κερκέτιον Όρος των αρχαίων, βρίσκεται στο ανατολικότερο άκρο της κεντρικής Πίνδου. Χαρακτηρίζεται από γυμνές και βραχώδεις ράχες και κορυφές αλλά και από δασωμένα φαράγγια και δάση ελάτης. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η γεωργία, η δασοπονία, η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Στην περιοχή του Κόζιακα υπάρχουν 11 είδη της χλωρίδας που είναι ενδημικά ή προστατεύονται από την Ευρωπαϊκή και την Ελληνική νομοθεσία. Η περιοχή έχει χαρακτηριστεί: «Περιοχή Ελεγχόμενης Θήρευσης

και απόθεμα θηραμάτων» στην περιοχή οι πληθυσμοί των μεγάλων θηλαστικών - θηραμάτων χρήζουν ιδιαίτερης διαχείρισης και προστασίας, κυρίως από την λαθροθηρία, τα θηλαστικά αυτά είναι το ελάφι (*Cervus Elaphus*), το ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*). Η περιοχή είναι εξίσου σημαντική και για τα είδη άγριας πανίδας που φιλοξενεί, είναι ένας από τους σπάνιους βιότοπους για την αρκούδα (*Ursus arctos*), το λύκο (*Canis lupus*) και το αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra balcanica*). Το βουνό φιλοξενεί σημαντικούς πληθυσμούς μεγάλων αρπακτικών, κυρίως γυπών, και έχει χαρακτηριστεί ως Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά. (Important Bird Area). Χαρακτηριστικά είδη είναι: το όρνιο (*Gyps fulvus*), ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*) και ένα πλήθος πουλιών που κατακλύζουν τα ανοίγματα του δάσους. Η οικολογική ποιότητα και η ισορροπία της περιοχής όπως διαμορφώνεται από την διαχείριση της, είναι εύθραυστες και για αυτό απαιτούνται συνεχείς χειρισμοί από την δασική υπηρεσία.

20. Όρος Μαυροβούνιο

Περιλαμβάνει δασωμένους λόφους στα νότια της Λίμνης Κερκίνης. Το δάσος *Fagus* κυριαρχεί στα μεγαλύτερα υψόμετρα και το *Quercus* στις χαμηλότερες πλαγιές. Επίσης περιλαμβάνει σάση και δασικές εκτάσεις (80%: Πλατύφυλλα φυλλοβόλα δάση), καθώς και θαμνώνες (20%: Θάμνοι).

21. Περιοχή Μετσόβου (Ανήλιο- Κατάρα)

Αποτελεί το φυσικό όριο μεταξύ της Βόρειας και της Νότιας Πίνδου και ταυτόχρονα το κυριότερο πέρασμα από την Ήπειρο στη Θεσσαλία. Έχει έκταση 7.328 εκτάρια και ανήκει στους Νομούς Ιωαννίνων (80%) και Τρικάλων (20%). Το τμήμα του Ν. Ιωαννίνων περιλαμβάνει την κοιλάδα του Μετσόβου-Ανήλιου με την κορυφή. Περιλαμβάνει ορεινά και μεσογειακά χέρσα εδάφη με ακανθώδεις θάμνους, υψηλοί θαμνώνες με *Juniperus oxycedrus*, Λιθώνες βαλκανικής χερσονήσου, δάση οξυάς της φυτοκοινωνίας *Luzulo-Fagetum*, ελληνικά δάση οξυάς με *Abies borisii-regis*, δάση με *Quercus frainetto*, δάση ορεινών κωνοφόρων με πευκοδάση *Pinus nigra ssp. pallasiana*, μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά είδη πεύκων της Μεσογείου περιλαμβανομένων των *Pinus mugo* και *Pinus leucodermis*.

22. Πιέρια όρη

Ορεινός όγκος της Μακεδονίας, ο οποίος εκτείνεται στους νομούς Πιερίας, Ημαθίας και Κοζάνης και αποτελεί βορειοδυτική προέκταση του Ολύμπου. Η ψηλότερη κορυφή του είναι το Φλάμπουρο (2.192 μέτρα). Άλλες σημαντικές κορυφές είναι η Τούρλα με υψόμετρο (2.104 μέτρα), η Αβδέλα (2.049 μέτρα), ο Αρβανίτης (2.023 μέτρα), η Πλάκα (1.938 μέτρα), το Χτένι (1.791 μέτρα), οι Πέντε Πύργοι (1.710 μέτρα), και άλλες μικρότερες. Τα Πιέρια, στο ανατολικό τμήμα τους, καλύπτονται από πυκνά δάση βαλανιδιάς και οξιάς. Αντίθετα, στο ξηρότερο δυτικό τμήμα τους κυριαρχούν δάση μαύρων και κόκκινων πεύκων, σε υψόμετρο πάνω από 1.000 μέτρα, ενώ θάμνοι και φυλλοβόλα, συναντώνται στα χαμηλότερα. Μόνο μικρά ζώα, λύκοι και λίγα αγριογούρουνα συμπεριλαμβάνονται στη πανίδα των Πιερίων.

23. Στενά Καλαμακίου

Περιλαμβάνει απότομο βουνό που καλύπτεται από θαμνώνες. Στα παρακείμενα στενά και τη κοιλάδα υπάρχει μικρή έκταση παραποτάμιου δάσους. Οι ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Επίσης, περιλαμβάνει Τεχνητά τοπία (15%: Καλλιεργήσιμη γη), Βραχώδεις περιοχές (5%: Εσωτερικοί απόκρημνοι βράχοι), Δάση και δασικές εκτάσεις (5%: Αλλουβιακά (υδροφιλα) και υδροχαρή δάση και θαμνώνες), Λιβάδια (5%: Στέπες και ξερά ασβεστούχα ποολίβαδα).

24. Εθνικό θαλάσσιο πάρκο Αλοννήσου

Οι Βόρειες Σποράδες είναι ένα σύμπλεγμα νησιών, που βρίσκεται στο ΒΔ Αιγαίο, βόρεια της Εύβοιας και ανατολικά του Πηλίου. Η περιοχή περιλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Σκοπέλου και την Αλόννησο, που είναι τα μόνα κατοικημένα τμήματά της, και μικρότερα νησιά και νησίδες που δεν κατοικούνται, με εξαίρεση κάποιους φύλακες και περιστασιακούς βοσκούς. Το μεγαλύτερο τμήμα της προτεινόμενης περιοχής (94%) καλύπτεται από θάλασσα. Η ιδιαιτερότητα του θαλάσσιου πάρκου Αλοννήσου οφείλεται κυρίως στην μεσογειακή φώκια, η οποία βρίσκει καταφύγιο σε μικρά ακατοίκητα νησιά, βραχώδεις εκτάσεις και θαλάσσιες σπηλιές, για να γλιτώσει από την καταδίωξη που έχει υποστεί από τον άνθρωπο. Εκτός από την μεσογειακή φώκια η ιδιαιτερότητα του πάρκου της Αλοννήσου οφείλεται και στην παρουσία στην περιοχή ενός σπάνιου αρπακτικού πτηνού του

Μαυροπετρική, ενός σπάνιου γλάρου του Αιγαίογλαρου και την παρουσία του Αγριοκάτσικου των Γιούρων.

4.3 Κατάλογος των σπουδαιότερων πτηνών στις περιοχές NATURA της Θεσσαλίας

1. Όρνιο (*Gyps fulvus*)
3. Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*)
4. Χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*)
5. Αετοβαρβακίνα (*Buteo rufinus*)
6. Μαυροπελαργός (*Ciconia nigra*)
7. Πελαργός ή λευκοπελαργός (*Ciconia ciconia*)
8. Φιδαιτός (*Circaetus gallicus*)
9. Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*)
10. Σφηκοβαρβακίνα (*Pernis apivorus*)
11. Αετοβαρβακίνα (*Buteo rufinus*)
12. Πετρίτης (*Falco peregrinus*)
13. Πετροπέρδικα (*Alectoris graeca*)
14. Μπούφος (*Bubo bubo*)
15. Μεσοσικλιτάρα (*Dendrocopos medius*)
16. Λευκανώτης (*Dendrocopos leucotos*)
17. Δρυομυγοχάφτης (*Ficedula semitorquata*)
18. Κραυγαετός (*Aquila pomarinus*)
19. Ψαραετός (*Pandion haliaetus*)
20. Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*)
21. Νυχτοκόρακας (*Nyctcorax nyctcorax*)
22. Τσίφτης (*Milvus migrans*)
23. Μικροσικνιάς (*Ixobrychus minutus*)
24. Πετροτριλίδα (*Burchinus oedipnemus*)
25. Αλκόνη (*Alcedo atthis*)
26. Δρυομυγοχάφτης (*Ficedula semitorquata*)

27. Γυπαετός (*Gypaetus barbatus*)
28. Μαυρόγυπας (*Aegyptus monachus*)
29. Σαΐνι (*Accipiter brevipes*)
30. Κουφαηδόνι (*Cercotrichas galactotes*)
31. Ήταυρος (*Botaurus stellaris*)
32. Χαλκόκοτα (*Plegadis falcinellus*)
33. Αρτέμη (*Calonectris diomedea*)
34. Μύχους (*Puffinus puffinus yelkouan*)
35. Θαλασσοκόρακας (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)
36. Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*)
37. Σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*)
38. Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*)
39. Χρυσογέρακας (*Falco biarmicus*)
40. Ασπροπάρης (*Neophron percnoptera*)

4.4 Τύποι οικοτόπων

Οικότοπος είναι μια ενότητα βλάστησης με ιδιαίτερα βιολογικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Κάθε είδος φυτού ή ζώου ζει σε έναν ή περισσότερους οικοτόπους. Οι κυριότεροι ελληνικοί οικοτόποι ταξινομήθηκαν προκαταρκτικά σε 25 ομάδες (Πίνακας 9) στα πλαίσια του προαναφερθέντος προγράμματος για την εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Πίνακας:8 Ομάδες των κυριότερων ελληνικών οικοτόπων.

1	Θαλάσσιοι οικοτόποι
2	Λιμνοθάλασσες
3	Ύφαλοι
4	Παραλιακά έλη και αλίπεδα
5	Αλμυρές στέπες
6	Χαλικώδεις και αμμώδεις ακτές, αμμοθίνες
7	Βραχώδεις ακτές

8	Ρέοντα ύδατα
9	Στάσιμα ύδατα
10	Τέλματα και έλη (εσωτερικά)
11	Παραποτάμια δάση
12	Φρύγανα
13	Μακί
14	Ξηρά λιβάδια
15	Υγρολίβαδα
16	Αλπικοί και υποαλπικοί λιβαδικοί σχηματισμοί
17	Φυλλοβόλα δάση
18	Μεσογειακά δάση κωνοφόρων
19	Ορεινά δάση κωνοφόρων
20	Υποαλπικά δάση κωνοφόρων
21	Σκληρόφυλλοι δενδρώνες
22	Σάρες
23	Εσωτερικοί βραχώδεις σχηματισμοί
24	Εσωτερικά σπήλαια
25	Ηφαιστειακά πεδία

4.4.1 Θαλάσσιοι και παράκτιοι οικότοποι

α) **Οικότοποι των αμμωδών παραλιών.** Σε γραμμές, διακρίνονται: η βλάστηση της πρώτης ζώνης των αμμοθινών με θεροφυτικά είδη (*Salsolo-Cakiletum*), η βλάστηση των πρωτογενών (εμβρυακών) μετακινούμενων αμμοθινών με τυπικά είδη ποώδη και θαμνώδη πολυετή, πάντα με ένα αγροστώδες (*Ammophiletea*, στην άριστη φάση το είδος που σταθεροποιεί τις αμμοθίνες είναι η *Ammophila arenaria*), η οπισθοθινική και μεταθινική βλάστηση με ποώδη και θαμνώδη είδη (π.χ., με *Ephedra distachya-Silene*

nicaienesis, θαμνώνες με *Centaurea spinosa* ή *Pistacia lentiscus*, *Juniperus macrocarpa*, *J. phoenicea*), οι ανεπτυγμένες, υψηλές αμμοθίνες (π.χ., με είδη *Juniperus*, *Pistacia* ή ακόμα και με *Pinus brutia*) και τα δάση *Pinus pinea* που συνδέονται με υγρότοπους.

β) Οικότοποι των βραχώδων παραλιών με είδη χασμοφυτικά και αερο-αλοφυτικά (*Crithmo-Limonietea*). Οι οικότοποι αυτοί χαρακτηρίζονται από την παρουσία ενδημικών ειδών.

γ) Παράκτιοι υγρότοποι (κυρίως εκβολές ποταμών) **με αλοφυτικά είδη**. Οι οικότοποι αυτοί στην Ελλάδα απαντούν σε όλη σχεδόν την ποικιλότητά τους. Σε αδρές γραμμές, πρόκειται για θεροφυτικές κοινότητες (π.χ., *Salicornietum europaeae*), αλμυρά λιβάδια (π.χ., *Juncetum maritimi*), έλη και αλίπεδα (*Arthrocnemetalia fruticosae*) και υφάλμυρους καλαμώνες (*Phragmitetea*).

Η έρευνα των παραλιακών οικοτόπων, είναι ανεπτυγμένη, κυρίως όσον αφορά στην φυτοκοινωνιολογία τους, ενώ η οικολογία τους, με εξαίρεση ίσως τους παράκτιους υγροτόπους, είναι πολύ λιγότερο γνωστή.

Κύρια απειλή για τους οικοτόπους αυτούς, κυρίως για τις αμμώδεις παραλίες, αποτελεί η μη ελεγχόμενη τουριστική ανάπτυξη και η αστικοποίηση των ακτών (οικοδόμηση, κατασκευή έργων, διαμόρφωση και καταπάτηση των παράκτιων περιοχών). Ακόμα και σε θέσεις όπου η παραλία δεν έχει οικοδομηθεί, η βλάστηση αφαιρείται ή τροποποιείται ή καταπατείται από ανθρώπους και τροχοφόρα χάριν της ψυχαγωγίας. Αντίθετα, οι δυσπρόσιτες βραχώδεις παραλίες δεν αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο. Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει καμία εκτίμηση για τη συνολική έκταση των παράκτιων αμμωδών και βραχωδών οικοτόπων στην Ελλάδα ή για τις μεταβολές που έχουν υποστεί.

Η ρύπανση των υδάτων, οι μεταβολές της υδρολογίας, η αποξήρανση και η επέκταση των καλλιεργειών εις βάρος των οικοτόπων και γενικά η αλλαγή των χρήσεων γης αποτελούν απειλές για τους παραλιακούς υγροτόπους. Αν και η Ελλάδα διατηρεί ακόμα σημαντικούς υγροτόπους, η έκτασή τους μειώθηκε κατά 63 % μεταξύ του 1920 και του 1991.

4.4.2 Οικότοποι γλυκών υδάτων (ομάδες 8,9,10)

Πρόκειται για εσωτερικά υγροτοπικά οικοσυστήματα που συμπεριλαμβάνουν τους οικοτόπους των λιμνών και μικρότερων υδάτινων συλλογών, των ποταμών και των ρυακίων καθώς και των τεχνητών υδάτινων συλλογών και καναλιών. Τα παρόχθια δάση (ομάδα 11) εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή, αλλά περιγράφονται με τα άλλα δασικά οικοσυστήματα. Στην ενότητα αυτή συμπεριλαμβάνονται, και τα εσωτερικά έλη (υψηλοί και χαμηλοί τυφώνες), οικότοποι ασταθείς και σχετικά σπάνιοι στην Ελλάδα.

4.4.3 Φρύγανα και Μακί (ομάδες 12 και 13)

Οι οικότοποι αυτοί, καλύπτουν μεγάλο μέρος της βλάστησης της Ελλάδας. Τα φρυγανικά οικοσυστήματα καλύπτουν το 13-15% της Ελλάδας και αποτελούν την τυπική βλάστηση των περιοχών με ξηρό μεσογειακό κλίμα, περιορισμένο διαθέσιμο νερό και φτωχά εδάφη, κυρίως στη Ν. Ελλάδα και στο Αιγαίο, σε χαμηλά υψόμετρα. Σε περιοχές με ημίξηρο κλίμα η διατήρηση των φρυγάνων μπορεί να οφείλεται στη δράση της φωτιάς και της βόσκησης ή μπορεί τα φρύγανα να έχουν εποικίσει εγκαταλειμμένες καλλιέργειες ή καμένες εκτάσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, πάντως, διατηρείται η ίδια υψηλή ποικιλότητα του φρυγανικού οικοσυστήματος.

Κυριότερες απειλές που αντιμετωπίζουν οι οικότοποι αυτοί είναι:

- i. Η αλλαγή χρήσεων γης: η εγκατάλειψη των παραδοσιακών μεθόδων καλλιέργειας και η επέκταση των εντατικών καλλιεργειών.
- ii. Η μεγάλη συχνότητα των επεισοδίων φωτιάς και η καύση της φυσικής βλάστησης προκειμένου να μετατραπεί σε βοσκότοπο.
- iii. Η υπερβολική, μη ελεγχόμενη βόσκηση.
- iv. Η εισαγωγή ξένων ειδών.

Οι παραπάνω κίνδυνοι έχουν ήδη προκαλέσει υποβάθμιση των οικοτόπων και έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα ερημοποίησης (π.χ., Λέσβος).

4.4.4 Λιβάδια και Λειμώνες (ομάδες 14,15,16)

Τα λιβάδια και οι λειμώνες στο σύστημα ταξινόμησης CORINE διακρίνονται σε ξηρά λιβάδια σε ασβεστολιθικά ή πυριτικά εδάφη, σε υγρά λιβάδια και σε υποαλπικά και αλπικά λιβάδια. Σε χαμηλότερα υψόμετρα (μέχρι και 600 m στη Β. Ελλάδα), στη θερμό- και μεσομεσογειακή ζώνη, τόσο στην ηπειρωτική Ελλάδα όσο και στα νησιά, αναπτύσσονται ξηρόφιλες θεροφυτικές κοινότητες με μονοετή αγρωστώδη και συχνά μεγάλο αριθμό μονοετών ειδών τα οποία συνοδεύονται από πολυετή αγρωστώδη, αρωματικά Labiatae και από γεώφυτα. Σε εδάφη περισσότερο εμπλουτισμένα σε άζωτο, κυρίως μετά από καλλιέργεια, αναπτύσσονται υπονιτρόφιλες κοινότητες με αγρωστώδη, Cruciferae και ψυχανθή.

Στη ζώνη των *Ostryo-Carpinion*, *Quercion frainetto*, *Fagion moesiacum* αναπτύσσονται στεπτόμορφα λιβάδια με *Festuca* sp. (ταξινομούνται στα *Festuco-Brometalia*). Στην παραμεσογειακή ζώνη επικρατούν τα πολυετή αγρωστώδη. Στην ορεινή ζώνη, σε πυριτιούχα υποστρώματα αναπτύσσονται λιβάδια με *Nardus stricta* (*Trifolion parnassi*). Σε υγρά oligοτροφικά εδάφη αναπτύσσονται λιβάδια με βλάστηση που ταξινομείται στην *Molinio-Holoschoenion*, ενώ σε μεσοτροφικά εδάφη αναπτύσσονται πλούσια σε είδη λιβάδια των ενώσεων *Arrhenatherion* και *Brachypodion*. Σε ευτροφικά εδάφη στην υπαλπική και αλπική ζώνη αναπτύσσονται υγρά λιβάδια με *Cirsium appendiculatum*, *Heracleum spondylium*, *Geum coccineum*. Σε ξηρά, χέρσα εδάφη, σε μεγάλα υψόμετρα στην Κ. και Ν.Ελλάδα και στα νησιά του Αιγαίου, η βλάστηση χαρακτηρίζεται από χαμηλούς, μαξιλαρόμορφους θάμνους με *Acantholimon*, *Astragalus*, *Genista*, *Eryngium* κ.ά. Στη Β. Ελλάδα, σε υψόμετρα μεγαλύτερα από 1.200m με υγρότερο κλίμα και δριμύ χειμώνα, επικρατούν τα πολυετή αγρωστώδη (*Festuca*, *Brachypodium*). Οι φυτοκοινότητες αυτές ταξινομούνται κυρίως στα *Daphno-Festucetalia*. Στη γυμνή από δένδρα εξωδασική, αλπική ζώνη, σε ανοιχτές θέσεις στην Κ. Ελλάδα αναπτύσσονται φυτοκοινότητες με *Sesleria coerulans*, *Thymus boissieri*, *Viola stojanowii*, *V. delphinantha* κ.ά.

4.4.5 Βραχώδεις οικότοποι (ομάδες 22,23,24,25)

Οι εσωτερικοί βραχώδεις οικότοποι, βράχοι και σάρες (λιθώνες), εξαπλώνονται σε όλη την Ελλάδα και χαρακτηρίζονται από φυτοκοινότητες που εποικίζουν τις σχισμές των βράχων, τις πεζούλες ή τις σάρες και παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλότητα και μεγάλο βαθμό ενδημισμού. Οι φυτοκοινότητες διακρίνονται ανάλογα με τη γεωγραφική θέση (βόρεια, κεντρική και νότια Ελλάδα και Αιγαίο), το υψόμετρο (από την ευμεσογειακή ως την αλπική ζώνη), το υπόστρωμα (ασβεστολιθικό κυρίως, και σερπεντινικό).

Η πρόσφατη συνταξινόμική ανασκόπηση και αναθεώρηση της βλάστησης αυτής στην Ελλάδα την κατατάσσει στην κλάση των *Asplenieta trichomanis* (σχισμές, πεζούλες) και στις κλάσεις των *Thlaspietea rotundifolii* p.p. και των *Daphno-Festucetea* p.p. (Dimopoulos *et al.* 1997, Valachovic *et al.* 1997). Η χασμοφυτική βλάστηση χαρακτηρίζεται από το υψηλό ποσοστό ενδημικών διαγνωστικών ειδών.

Οι βραχώδεις οικότοποι, κυρίως οι ορεινοί, γενικά δεν αντιμετωπίζουν άμεσες απειλές λόγω του ότι είναι δυσπρόσιτοι. Η ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού με τις κατασκευές έργων που συνεπάγεται, η οικοδόμηση και η τουριστική εκμετάλλευση στα χαμηλότερα υψόμετρα, κυρίως στα νησιά, είναι πιθανές απειλές για τους οικοτόπους αυτούς.

4.5 Καταφύγια άγριας ζωής

Η διαχείριση των περιοχών αυτών εξασφαλίζει τις απαραίτητες συνθήκες για την προστασία συγκεκριμένων ειδών και βιοκοινοτήτων που απαιτούν ανθρώπινη επέμβαση για τη διαιώνισή τους. Οι περιοχές αυτές μπορεί να περιέχουν θέσεις φωλιάσματος, έλη, λίμνες, δάση, λιβαδικούς βιότοπους ή θέσεις όπου τα φάρια εναποθέτουν τα αυγά τους. Στην κατηγορία αυτή μπορούν να συμπεριληφθούν και τα καταφύγια θηραμάτων.

Ως καταφύγιο θηραμάτων ορίζεται μια συγκεκριμένη και απαγορευμένη για το κυνήγι περιοχή στην οποία επικρατούν ευνοϊκές οικολογικές συνθήκες για τη διαβίωση και αναπαραγωγή ενός ή περισσότερων θηραματικών ειδών.

Σκοπός της ίδρυσης των καταφύγιων είναι η δημιουργία σ' αυτά πλεονάζοντος αριθμού θηραμάτων, τα οποία στη συνέχεια εμπλουτίζουν τους γειτονικούς βιότοπους. Σε ορισμένες περιπτώσεις τα καταφύγια χρησιμεύουν ως θέσεις ανάπαυσης των μεταναστευτικών πουλιών.

Τα καταφύγια της Περιφέρειας Θεσσαλίας παρουσιάζονται ανά Νομό και ανά περιοχή:

- **Νομός Λάρισας:** Περιοχή Φαρσάλων, Περιοχή Αγιάς, Περιοχή Ελασσόνας:

1. Δασιά Πλατάνια

Περιοχή: Κοινοτήτων Σκήτης- Αμυδαλής- Ποταμιάς, Έκταση: 8.039στρ.
Δασαρχείο: Αγιάς

2. Σιόποτο - Παλιάμπελα

Περιοχή: Δημόσιο Δάσος Κοκκινοπλού, Έκταση: 60.000στρ. Δασαρχείο:
Ελασσόνας.

3. Καλλιθέας- Λόφου- Κοκκινόγης- Δολίχης- Λιβαδίου

Περιοχή: Κοινοτήτων Καλλιθέας- Λόφου- Κοκκινόγης- Δολίχης-Λιβαδίου,
Έκταση: 49.000στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

4. Δασόκτημα Πολυδενδρίου

Περιοχή: Πολυδενδρίου, Έκταση: 35.298στρ. Δασαρχείο: Αγιάς

5. Δέλτα Πηνειού

Περιοχή: Κοινότητας Στομίου, Έκταση: 37.00στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

6. Τσαίρια Γκόλιανη

Περιοχή: Δημόσιο Δάσος- Κρανιάς, Έκταση: 4.700στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

7. Ρέμα- Βρύση Γκούρα

Περιοχή: Δήμου Ελασσόνας, Κοινότητα Συκαμινέας, Έκταση: 41.300στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

8. Μαυροβούνι

Περιοχή: Αγναντερής, Έκταση: 23.000στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

9. Ασπρόπετρα

Περιοχή: Κοινότητα Καλλιπεύκης, Έκταση: 22.500στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

10. Μαγκούτα- Αλωνάκι- Καραμάνο

Περιοχή: Πυθίου- Καλυβιώνων Κοκκινοπλού, Έκταση: 15.250στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

25. Μπίμπα- Σάπκα- Βαρνά- Αγρίδια

Περιοχή: Κοινότητας Λιβαδίου, Έκταση: 27.750στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

26. Στεφανόβουνου- Δομένικου- Λεύκης

Περιοχή: Κοινότητας Στεφανόβουνου και οικισμών Δομένικου και Λεύκης,
Έκταση: 10.000στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

27. Σταυραετοφωλιά- Βυθός- Μνημείο

Περιοχή: Κοινότητα Μεσοχωρίου Τιρνάβου, Έκταση: 16.000στρ.
Δασαρχείο: Λάρισας

28. Κλαδαριές- Τρυπημένο- Μαγούλα- Σάμαρι

Περιοχή: Κοινότητα Τιρνάβου, Έκταση: 18.000στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

29. Λουτρού

Περιοχή: Κοινότητα Κρανέας και Λουτρού, Έκταση: 19.500στρ.
Δασαρχείο: Ελασσόνας

30. Λιθόστρωτο- Καψάλα

Περιοχή: Κοινότητα Λυγαριάς- Αργυροπουλείου, Έκταση: 8.000στρ.
Δασαρχείο: Λάρισας

17. Μητρούνα- Ολυμπάκος- Παπαμαγούλα

Περιοχή: Δ.Δ. Παλιόκαστρου- Κεφαλοβρύσου- Κρανέας Δήμος

Ελασσόνας- Αντιχασίων, Έκταση: 40.000στρ. Δασαρχείο: Ελασσόνας

18. Πάτημα- Κυρά Απόσκια

Περιοχή: Δήμος Φαρσάλων, Έκταση: 2.100στρ. Δασαρχείο: Λάρισας

➤ **Νομός Μαγνησίας**: Περιοχή Βόλου, Περιοχή Αλμυρού, Νήσοι Σποράδες:

1. Σαρακηνός- Καλιακούδα

Περιοχή: Κοινότητας Μακρινίτσας, Έκταση: 27.500στρ. Δασαρχείο: Βόλου

2. «Διάδελο» Αλοννήσου

Περιοχή: Δ. Αλοννήσου, Έκταση: 10.000στρ. Δασαρχείο: Σκοπέλου

3. Φαρδυκόλη- Περία Αγ. Βλάσιος

Περιοχή: Κοινοτήτων Βρύναινας- Αγ. Ιωάννου, Έκταση: 5.400στρ.
Δασαρχείο: Αλμυρού

4. Παλούκι

Περιοχή: Κοινότητα Γλώσσας, Έκταση: 14.700στρ. Δασαρχείο: Σκοπέλου

5. Αγ. Δημήτριος- Ίταμο

Περιοχή: Δ. Μηλέων- Αφετών- Μουρεσίου, Έκταση: 10.640στρ.
Δασαρχείο: Βόλου

6. Γκράντζια

Περιοχή: Κοινότητα Πτελεού και Σούρπης, Έκταση: 12.460στρ.
Δασαρχείο: Αλμυρού

7. Πλάτανος

Περιοχή: Κ. Κοκκωτών- Πλατάνου, Έκταση: 14.700στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

8. Βαθύ Γρέκι

Περιοχή: Κοινότητα Σκιάθου, Έκταση: 320στρ. Δασαρχείο: Σκιάθου

9. Ι. Μ. Φλαμουρίου

Περιοχή: Κοινότητα Κεραμυδίου, Έκταση: 18.000στρ. Δασαρχείο: Βόλου

10. Χολόρεμα- Κουρί

Περιοχή: Δ. Αλμυρού, Έκταση: 14.000στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

11. Λειχούρα

Περιοχή: Δ. Πτελεού, Έκταση: 500στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

12. Έλεος Σούρπης

Περιοχή: Δ. Σούρπης και Αλμυρού, Έκταση: 3.100στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

13. Ανάβρα

Περιοχή: Κοινότητα Ανάβρας, Έκταση: 8.000στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

14. Ζερέλια (λίμνες)

Περιοχή: Δ. Αλμυρού, Έκταση: 500στρ. Δασαρχείο: Αλμυρού

15. Κεχρίας

Περιοχή: Δ. Σκιάθου, Έκταση: 7.000στρ. Δασαρχείο: Σκοπέλου.

➤ **Νομός Τρικάλων:** Περιοχή Τρικάλων, Περιοχή Καλαμπάκας:

1. Έλατος- Σεκάριες

Περιοχή: Δημόσιος Δάσος Στεφανία, Έκταση:44.370στρ. Δασαρχείο: Καλαμπάκας

2. Κλανάκι

Περιοχή: Δ. Καλαμπάκας, Κοινότητας Βλαχάβας- Καστρακία, Έκταση:7.000στρ. Δασαρχείο: Καλαμπάκας

3. Κοτρώνι

Περιοχή: Γερακαρίου, Έκταση 20.000στρ. Δασαρχείο: Καλαμπάκας

4. Σβόρου- Πετρομαγούλα

Περιοχή: Κοινότητα Ελληνοκάστρου- Λιοπράσου, Έκταση: 10.000στρ. Δασαρχείο: Τρίκάλων

5. Κούτσουρο- Τζακούτα- Μνήματα

Περιοχή: Κοινοτήτων Καταφύγιο- Πλάκας- Ανθούσας, Έκταση: 18.674στρ. Δασαρχείο: Καλαμπάκας

6. Οιχαλίας

Περιοχή: Οιχαλίας, Έκταση: 26830στρ. Δασαρχείο: Τρίκάλων

7. Βαθυρέματος- Παλαιοκαρυάς

Περιοχή: Βαθυρέματος- Παλαιοκαρυάς- Στουρναραϊκών, Έκταση: 3.350στρ. Δασαρχείο: Τρίκάλων

8. Πολυνερίου- Μυροφύλλου

Περιοχή: Κοινότητα Μυροφύλλου- Πολυνερίου και Δ. Πινδαίων, Έκταση: 31.170στρ. Δασαρχείο: Τρίκάλων.

➤ **Περιοχή Καρδίτσας.** Περιοχή Μουζακίου.

1. Αργιθέας- Θερινού

Περιοχή: Αργιθέας- Θερινού, Έκταση: 8.200στρ. Δασαρχείο:
Μουζακίου

2. Καρυάς- Καμπουριανών

Περιοχή: Δ.Δ. Καρυάς- Καμπουριανών Δήμου Αργιθέας και Κοινότητας
Αθαμάνων, Έκταση: 17.200στρ. Δασαρχείο: Μουζακίου

3. Νησίδα Νιάγκα Λίμνης Πλαστήρας

Περιοχή: Ίταμου, Έκταση: 488στρ. Δασαρχείο: Καρδίτσας

4. Δημόσιο Δάσος Καμάρια- Αγράφων

Περιοχή: Καμάρια Αγράφων , Έκταση: 16.825στρ. Δασαρχείο:
Καρδίτσας

5. Σωτήρα- Κάστρο- Τιτανίου

Περιοχή: Κοινότητα Μεταμόρφωσης, Έκταση: 4.657στρ. Δασαρχείο:
Καρδίτσα.

5.ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

5.1 Προβλήματα του Δικτύου «Φύση 2000»

Η προστασία της φύσης καθώς και η διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της ελληνικής υπαίθρου και τη βελτίωση του επιπέδου ζωής. Άρα συνεπάγεται ότι το δίκτυο Natura είναι σημαντικό τόσο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας όσο και για κοινωνικοοικονομικούς λόγους. Η καλή διαχείριση μιας προστατευόμενης περιοχής έχει ως αποτέλεσμα την:

1. την αύξηση της απασχόλησης τοπικά και περιφερικά
2. οι προστατευόμενες περιοχές εξελίσσονται τουριστικά και
3. οι περιοχές Natura έχουν επιλεχθεί για εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα.

Όμως, η έλλειψη πολιτικής βούλησης, για την διαχείριση και την υποστήριξη της λειτουργίας των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, δημιούργησε πολλά προβλήματα. Οι περιοχές Natura είναι ευκαιρία ανάπτυξης για την περιφέρεια, τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές της χώρας και όχι εμπόδιο. Όμως η Ελλάδα καταλαμβάνει την προτελευταία θέση ανάμεσα στις 25 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) όσον αφορά την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας της φύσης στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000. Αναλυτικότερα:

Θεσμοθέτηση Δικτύου Natura: Αν και ο εθνικός κατάλογος των περιοχών Natura είναι σε γενικές γραμμές αντιπροσωπευτικός του φυσικού πλούτου της χώρας, η ανακήρυξη και θεσμοθέτησή τους ως προστατευόμενες περιοχές σε εθνικό επίπεδο αφορά μόλις το 6% του δικτύου. Οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ), καλύπτουν μόνο το 13% των περιοχών του

δικτύου. Πολλές ΕΠΜ αλλά και Υπουργικές αποφάσεις θεσμοθέτησης καθυστερούν αδικαιολόγητα. Η κήρυξη και η θεσμοθέτηση των περιοχών είναι πάντως απλώς το πρώτο βήμα, καθώς στη συνέχεια η προστασία απαιτεί συγκεκριμένα μέτρα διαχείρισης.

- **Διαχείριση:** Τα ολοκληρωμένα μέτρα ή σχέδια διαχείρισης είναι απολύτως αναγκαία για τη διατήρηση του φυσικού πλούτου μιας περιοχής Natura, τη διεκδίκηση πόρων, αλλά και για την αποτελεσματική και ορθή αξιοποίηση αυτών. Στις περιοχές Natura στην Ελλάδα πραγματοποιούνται κυρίως μεμονωμένες δράσεις και προγράμματα παρακολούθησης που στην πλειοψηφία τους σχεδιάζονται και υλοποιούνται από περιβαλλοντικές οργανώσεις (π.χ. προγράμματα LIFE-ΦΥΣΗ). Για λόγους που σχετίζονται με την ελλιπή χρηματοδότηση και την απουσία ουσιαστικής πολιτικής και στήριξης, οι 27 Φορείς Διαχείρισης που έχουν ιδρυθεί δεν έχουν μπορέσει να υλοποιήσουν σημαντικά ή/και συνεκτικά μέτρα προστασίας. Σε κάθε περίπτωση, δεν υπάρχει καμία ουσιαστική πρόβλεψη για το υπόλοιπο 75% του δικτύου χωρίς Φορέα Διαχείρισης. Η απουσία διαχείρισης σε συνδυασμό με τις πιέσεις οδηγεί τελικά σε υποβάθμιση του περιβάλλοντος και σε απώλεια των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μιας περιοχής Natura.
- **Χρηματοδότηση:** Υπάρχει μια γενική έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης για τις ανάγκες προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών τόσο σε στρατηγικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι πόροι που διατίθενται για την προστασία και διαχείριση των περιοχών Natura είναι εξαιρετικά περιορισμένοι σε σχέση με τις συνολικές ανάγκες και υποχρεώσεις της Ελλάδας ακόμη και με βάση τους υπολογισμούς αρμόδιων υπηρεσιών. Οι μόνοι πόροι που είχαν δεσμευτεί για την προστασία του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος της χώρας μας και την υλοποίηση του δικτύου Natura, ήταν περίπου 53 εκ. Ευρώ, ποσό που αφορούσε σχεδόν αποκλειστικά περιοχές με Φορέα Διαχείρισης. Ενώ η Ελλάδα έχει χρησιμοποιήσει ποικίλες ευρωπαϊκές πηγές χρηματοδότησης για την προστασία και τη διαχείριση του

δικτύου Natura 2000, ο συνολικός προϋπολογισμός που διατέθηκε για τις ανάγκες αυτές είναι ελάχιστος.

- **Επιδείνωση της κατάστασης προστασίας των περιοχών Natura 2000 στην Ελλάδα:** Η έλλειψη μέτρων για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και τους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) έχει υποβαθμίσει την αξία των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα και έχει προκαλέσει επιδείνωση της περιβαλλοντικής τους κατάσταση.
- Η ανεπαρκής χρηματοδότηση, η έλλειψη φορέων διαχείρισης των περιοχών Natura συντελούν στην υποβάθμιση του φυσικού τους περιβάλλοντος.

Άμεσες προτεραιότητες:

- Ανακήρυξη όλων των περιοχών Natura σε προστατευόμενες περιοχές με βάση την εθνική νομοθεσία, έτσι ώστε η θεσμοθέτησή τους να είναι σαφής και μακροπρόθεσμα σεβαστή, αλλά και για να καταστεί δυνατή η διάθεση δημοσίων πόρων.

- Υποστήριξη του θεσμού των Φορέων Διαχείρισης, έτσι ώστε να ενισχυθεί η δυνατότητα τους για ορθό σχεδιασμό και υλοποίηση προγραμμάτων και έργων.

- Άμεση επανασυγκρότηση της Επιτροπής ΦΥΣΗ, του θεσμικά δηλαδή αρμόδιου οργάνου για το συντονισμό και την υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης σε επιστημονικά και τεχνικά θέματα.

- Ενίσχυση της απορρόφησης της υφιστάμενης χρηματοδότησης (π.χ. ΕΠΠΕΡ), ώστε οι διαθέσιμοι πόροι να αξιοποιηθούν πραγματικά για τις ανάγκες προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και να μη χαθούν.

- Επίδειξη αποφασιστικότητας και της αναγκαίας πολιτικής βούλησης, έτσι ώστε στο πλαίσιο του σχεδιασμού για την 4η προγραμματική περίοδο (2007-2013) η διαχείριση των περιοχών Natura να ενσωματωθεί στο ευρύτερο πλαίσιο περιφερειακής πολιτικής και ανάπτυξης.

5.2 Προβλήματα Καταφυγίων Άγριας Ζωής

Ένα σημαντικό πρόβλημα είναι η μεγάλη εκμετάλλευση του δάσους που γίνεται από δασικούς συνεταιρισμούς και έχει ως αποτέλεσμα τη δραστική μείωση του πληθυσμού των αποδημητικών πουλιών. Άλλο πρόβλημα είναι η διάνοιξη πολλών δασικών δρόμων. Η ευκολία πρόσβασης στα κυνηγοτόπια ευνοεί τη νυχτερινή λαθροθηρία. Με ένα αυτοκίνητο 4X4 μπορούν άνετα και γρήγορα οι λαθροθήρες να μετακινηθούν στην περιοχή και ο ομοσπονδιακός θηροφύλακας να αδυνατεί να τους ελέγξει. Τρίτο πρόβλημα είναι η έλλειψη καταφυγίων, ώστε να εμπλουτίζεται με θηράματα η περιοχή.

Έτσι, η άγρια ζωή στα βουνά έχει δραματικά μειωθεί, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Οι λόγοι πολλοί:

1. Η λαθροθηρία
2. Οι δρόμοι που ανοίχτηκαν στα βουνά
3. Η έλλειψη τροφής για τα άγρια ζώα
4. Η ασυνειδησία ορισμένων «κυνηγών». Πρέπει επίσης με πρωτοβουλία τόσο του Δασαρχείου αλλά και του Κυνηγετικού Συλλόγου, να εμπλουτιστεί η ζωή σ' αυτό με πληθυσμούς άγριων ζώων που θα αφεθούν ελεύθερα και να διασφαλιστεί η ζωή τους από περιπτώσεις λαθροθηρίας. Και έτσι πιστεύεται ότι σε λίγα χρόνια τα πράγματα θα είναι καλύτερα και για τους κυνηγούς, μιας και τα θηράματα θα πολλαπλασιαστούν.

Οι απαγορεύσεις που θα πρέπει να επικρατούν για θεσμοθέτηση των Κ.Α.Ζ., θα πρέπει να είναι οι παρακάτω:

- Η θήρα κάθε είδους της άγριας πανίδας.
- Η σύλληψη κάθε είδους της άγριας πανίδας.
- Η καταστροφή κάθε είδους ζωνών με φυσική βλάστηση.
- Η καταστροφή των ζωντανών φυτοφρακτών.
- Η αμμοληψία.
- Η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων.
- Η ρύπανση των υδάτινων πόρων.

- Η ένταξη έκτασης του καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.

Αντίθετα στα Κ.Α.Ζ. επιτρέπεται η εκτέλεση έργων και εργασιών (ιδιωτικών ή δημοσίων) και κυρίως:

- Αλιευτικών έργων.
- Έργων αναδάσμου.
- Τουριστικών εγκαταστάσεων.
- Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων.
- Κατασκηνώσεων.
- Λατομείων.
- Μεταλλείων.
- Δρόμων.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. <http://www.minenv.gr>
2. <http://www.ekby.gr>
3. <http://www.minaagric.gr>
4. <http://www.ornithologiki.gr>
5. <http://www.anto.gr>
6. <http://www.wwf.gr>
7. <http://www.thessalia.gr>
8. Αρχεία από ΙΧΤΕΛ.
9. Αρχεία από Δασαρχείο Λάρισας
10. <http://www.rcm.gr>
11. <http://www.elwikipedia.gr>
12. <http://www.agro-tour.gr>

Ε. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000097816

1. <http://www.rnmy.gr>
2. <http://www.ekby.gr>
3. <http://www.minsgr.gr>
4. <http://www.ornitio.gr>
5. <http://www.gato.gr>
6. <http://www.wt.gr>
7. <http://www.thessalis.gr>
8. Αρχείο από IATEA
9. Αρχείο από Δεσφείο Λαρίδας
10. <http://www.com.gr>
11. <http://www.elwikiopedia.gr>
12. <http://www.sgro-tor.gr>